

967-
49 (2^e)

Milieu-effectrapport Bedrijventerrein Haven VII, Waalwijk

Hoofdrapport

MER Haven VII

Milieu-effectrapport voor de inrichting
van bedrijventerrein Haven VII in
de gemeente Waalwijk

Hoofdrapport

Gemeente Waalwijk

Grontmij Advies & Techniek, Noord-Brabant
Eindhoven, 11 februari 1999

5.3	Duurzaam bedrijventerrein	43
5.3.1	Algemeen	43
5.3.2	Netwerken	43
5.3.3	Duurzame ruimtelijke inrichting	44
5.3.4	Toegesneden logistieke concepten	45
5.3.5	Parkmanagement	45
5.4	Alternatieven	46
5.5	Inrichting Haven VII	47
5.5.1	Algemeen	47
5.5.2	Ruimtegebruik op Haven VII	47
5.5.3	Zonering	49
5.5.4	Kavelindeling	52
5.5.5	Fasering en flexibiliteit	55
5.5.6	Externe ontsluiting	56
5.5.7	Interne ontsluiting	56
5.5.8	Watersysteem	59
5.5.9	Groenstructuur	61
5.5.10	Aanleg en realisatie	65
5.5.11	Beheer	68
6	Milieu-effecten	70
6.1	Algemeen	70
6.2	Geologie en geomorfologie	70
6.3	Bodem, grond- en oppervlaktewater	70
6.4	Landschap	74
6.5	Natuur	76
6.6	Cultuurhistorie en archeologie	78
6.7	Grondgebruik	79
6.8	Woon- en leefmilieu	81
7	Vergelijking varianten, Voorkeursalternatief en MMA	82
7.1	Algemeen	82
7.2	Vergelijking van inrichtingsvarianten	82
7.2.1	Wijze van vergelijking en beoordeling	82
7.2.2	Zonering Haven VII	82
7.2.3	Kavelindeling Haven VII	83
7.2.4	Watersysteem Haven VII	85
7.2.5	Groenstructuur Haven VII	85
7.2.6	Beheer Haven VII	87
7.3	Voorkeursalternatief	88
7.4	Meest milieuvriendelijke alternatief	92
8	Leemten en evaluatie	96
8.1	Algemeen	96
8.2	Leemten in kennis en informatie	96
8.3	Concept-evaluatieprogramma	98

Bijlagen

Geraadpleegde literatuur	B-1
Begrippenlijst	B-7
Bijlage III Toelichting zonering	B-11
Bijlage IV Bundeling parkeerplaatsen	B-13
Bijlage V Intensivering ruimtegebruik	B-15
Bijlage VI Natuurdoeltypen	B-17
Bijlage VII Vervoersmanagement	B-19
Bijlage VIII Geluidberekeningen	B-21
Bijlage IX Hoofdpunten richtlijnen	B-71

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Milieu-effectrapportage	1
1.3	Leeswijzer	4
2	Probleemstelling en doel.....	5
2.1	Algemeen	5
2.2	Waarom een nieuw bedrijventerrein in Waalwijk?.....	5
2.2.1	Algemeen	5
2.2.2	Vraag en aanbod bedrijventerrein.....	5
2.2.3	Overheidsbeleid ontwikkeling nieuwe bedrijventerreinen.....	9
2.3	Waar is een nieuw bedrijventerrein mogelijk in Waalwijk?	10
2.3.1	Beschikbare bedrijventerreinen in Waalwijk	10
2.3.2	Haven-west versus Haven-oost	10
2.4	Voor welke bedrijven is Haven VII bedoeld?.....	12
2.4.1	Algemeen	12
2.4.2	Gronduitgiftebeleid van de gemeente Waalwijk	12
2.4.3	Mogelijkheden tot verplaatsing van gevestigde bedrijven.....	12
2.4.4	Acceptatiecriteria voor bedrijven op Haven VII	13
2.5	Hoe verder na realisering van Haven VII?	13
2.6	Doel van de inrichting van bedrijventerrein Haven VII	14
3	Beleidskader en besluiten	15
3.1	Algemeen	15
3.2	Eerder genomen besluiten	15
3.2.1	Rijksbeleid.....	15
3.2.2	Provinciaal beleid	16
3.2.3	Gemeentelijk beleid	18
3.2.4	Samenvatting beleidskader	19
3.3	Procedures en te nemen besluiten	20
4	Bestaande situatie en autonome ontwikkeling.....	21
4.1	Algemeen	21
4.2	Geologie en geomorfologie	21
4.3	Bodem, grond- en oppervlaktewater	22
4.4	Landschap	28
4.5	Natuur	29
4.6	Cultuurhistorie en archeologie	33
4.7	Grondgebruik	35
4.8	Woon- en leefmilieu	37
4.9	Autonome ontwikkeling	38
5	Voorgenomen activiteit, alternatieven en varianten.....	41
5.1	Algemeen	41
5.2	Ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord: de inrichting van Haven VII. 41	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Begin 1998 heeft de gemeente Waalwijk door Grontmij een ontwikkelingsvisie laten opstellen voor de ruimtelijke ontwikkeling van het gebied Waalwijk-Noord [1]. In deze ontwikkelingsvisie wordt een duurzame ruimtelijke ontwikkeling voorgestaan door zowel de economische potenties (ontwikkeling bedrijventerrein) als de ecologische waarden (versterking en ontwikkeling ecologische zones) optimaal te benutten. Het studiegebied Waalwijk-noord wordt globaal begrensd door de Bergsche Maas, de Maasroute (A59), de Sprangse Sloot en het Afwateringskanaal.

Deze milieu-effectrapportage heeft betrekking op het initiatief om het westelijk deel van het studiegebied uit de ontwikkelingsvisie, deelgebied Haven VII (zie figuur 1.1), in te richten als bedrijventerrein met een bruto oppervlakte van circa 105 ha in combinatie met de inrichting van een ecologische verbindingzone van circa 12 ha.

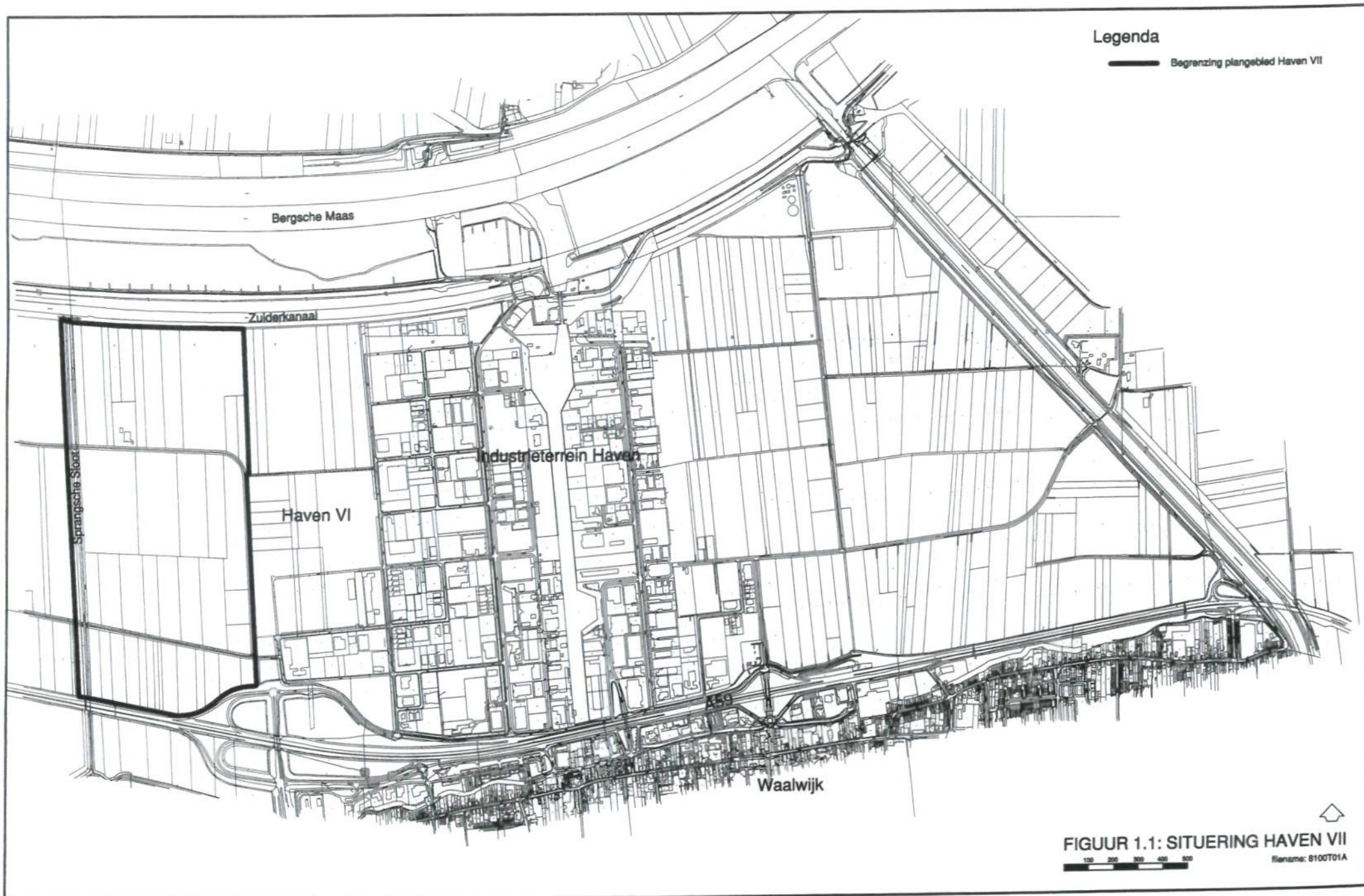
Ten behoeve van de besluitvorming over het bestemmingsplan voor de inrichting van bedrijventerrein Haven VII moet, gezien de omvang van het bedrijventerrein (105 hectare) en de verwachte reikwijdte van de milieucontouren, een milieu-effectrapportage (m.e.r.) worden uitgevoerd. Eén en ander conform bijlage C, artikel 20.1, van het Besluit Milieu-effectrapportage [2]. Deze inrichtings-m.e.r. voor Haven VII heeft, in relatie tot het bestemmingsplan, in principe betrekking op de inrichting van dit deelgebied uit de ontwikkelingsvisie. Vanwege de directe relatie tussen de inrichting van Haven VII en de versterking van de ecologische zones in het plangebied zullen deze eveneens in het kader van de m.e.r. worden meegenomen. Het gebied waarop de m.e.r. betrekking heeft, wordt in dit rapport aangeduid als het plangebied.

1.2 Milieu-effectrapportage

Het doel van een milieu-effectrapportage (m.e.r.) is om het milieubelang naast de andere belangen een volwaardige plaats in de besluitvorming te geven. Bij de uitvoering van de m.e.r. Bedrijventerrein Haven VII is het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Waalwijk initiatiefnemer en de gemeenteraad van de gemeente Waalwijk bevoegd gezag. Onderstaand wordt kort ingegaan op de belangrijkste onderdelen van de m.e.r.

Startnotitie

De m.e.r.-procedure is formeel van start gegaan met de bekendmaking van de Startnotitie Bedrijventerrein Haven VII in de Maasroute d.d. 30 juli 1998. Vanaf 1 augustus 1998 heeft de startnotitie vier weken voor een ieder ter inzage gelegen. De startnotitie geeft inzicht in de relatie tussen de voorgenomen ontwikkeling van bedrijventerrein Haven VII en andere (ruimtelijke) ontwikkelingen in het studiegebied. In deze startnotitie is een beschrijving van de bestaande situatie opgenomen en zijn de besluiten die voor het plan van belang zijn beschreven. Tevens staat beschreven op welke wijze kansrijke alternatieven in het MER zullen worden onderzocht. Naast argumenten met betrekking tot het milieu, spelen economische en financiële overwegingen bij de uiteindelijke keuze een rol.

Richtlijnen

De gemeenteraad van de gemeente Waalwijk heeft als bevoegd gezag de Commissie voor de milieu-effectrapportage (Cmer) in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de richtlijnen voor het op te stellen milieu-effectrapport [23]. De gemeenteraad heeft daarnaast rekening gehouden met de inspraakreacties en het advies van de Provinciale Planologische Commissie Noord-Brabant. Op 17 december 1998 zijn de definitieve richtlijnen door de gemeenteraad van Waalwijk vastgesteld [24].

De hoofdpunten van de vastgestelde richtlijnen [24] hebben betrekking op:

- zo concreet mogelijke invulling geven aan het thema "duurzame bedrijvigheid", waarbij aangegeven dient te worden hoe wordt omgegaan met aspecten als flexibiliteit, groen en water, zuinig ruimtegebruik, vervoersmanagement, en energie- en milieumanagement;
- inzicht geven op welke wijze de Sprangse Sloot als ecologische verbindingszone wordt ingericht en het functioneren in ecologisch en hydrologisch opzicht;
- weergeven van de mogelijkheden voor natuurontwikkeling op en rond het bedrijventerrein;
- aangeven hoe inhoud wordt gegeven aan het beleid gericht op reductie van mobiliteit (vervoers- en logistiek management) en stimulering van openbaar vervoer en langzaam verkeer;
- de wijze waarop inhoud wordt gegeven aan het minimaliseren van hinder op gevoelige bestemmingen in de omgeving en het minimaliseren van de verontreiniging van bodem, water en lucht.

Meer concreet wordt in de richtlijnen aandacht gevraagd voor:

- welke locaties in de nabije toekomst voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen in beeld zijn;
- het gronduitgiftebeleid dat de gemeente voor Haven VII zal hanteren;
- de aan te trekken bedrijfstypen en de mogelijke sturing daarin;
- de relatie tussen ruimtelijke opzet van het plangebied en de ruimtelijke onderlegger (landschap, waterhuishouding, ecologie);
- afwikkeling van en de mogelijkheden voor het goederenvervoer en personenvervoer;
- de waterhuishoudkundige inrichting van het plan- en studiegebied;
- de wijze waarop duurzaam grondstoffengebruik wordt bevorderd;
- mate van flexibiliteit opgenomen in de alternatieven en varianten;
- op welke wijze de fasering van aanleg en uitgifte zowel in ruimte als in tijd plaats zal plaatsvinden.

In bijlage IX is aangegeven op welke plaats in het hoofdrapport de belangrijke punten uit de richtlijnen aan de orde komen.

Milieu-effectrapport

Het milieu-effectrapport (MER) wordt in een gecombineerde procedure gekoppeld met de integrale afweging van milieu- en andere aspecten. Het MER dient ter onderbouwing van het besluit over het bestemmingsplan, zoals dat door de initiatiefnemer wordt vastgesteld en voor goedkeuring wordt ingediend bij de gemeenteraad van Waalwijk. Het MER wordt opgesteld aan de hand van de richtlijnen en op basis van beschikbare gegevens. Het rapport bevat:

- een beschrijving van de behoefte aan en de mogelijke locaties voor bedrijventerreinen in Waalwijk en de uitwerking van de definitieve locatie;
- een beschrijving van de bestaande (milieu-)toestand;
- een beschrijving van de opgestelde alternatieven en varianten;
- een beschrijving van de belangrijkste (milieu-)effecten;
- een beschrijving van het Voorkeursalternatief.
- een beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief;

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit MER wordt ingegaan op de behoefte aan nieuw bedrijventerrein binnen de gemeente Waalwijk, de mogelijke locaties hiervoor en de uitwerking van de gekozen locatie. Ook wordt in dit hoofdstuk het doel van de voorgenomen realisering van het bedrijventerrein beschreven. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het relevante beleidskader en de te nemen besluiten.

Hoofdstuk 4 beschrijft de bestaande situatie in het plan- en studiegebied en te verwachten autonome ontwikkelingen. De voorgenomen activiteit, alternatieven en eventuele varianten voor de inrichting van bedrijventerrein Haven VII komen aan de orde in hoofdstuk 5. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de (milieu-)effecten die als gevolg van de aanleg en ingebruikname van bedrijventerrein Haven VII optreden. In hoofdstuk 7 worden de onderscheiden varianten en bijbehorende (milieu-)effecten onderling vergeleken en het Voorkeursalternatief beschreven.

Een overzicht van eventuele leemten in kennis en informatie wordt in hoofdstuk 8 gegeven. Daarnaast is in dit hoofdstuk een aanzet voor een concept-evaluatieprogramma opgenomen. De resultaten van het MER zijn tevens in een samenvatting weergegeven.

In dit MER is het plangebied het gebied waarop het nieuwe bestemmingsplan betrekking heeft. Het studiegebied is het gebied waarin de effecten als gevolg van de aanleg en aanwezigheid van het bedrijventerrein kunnen optreden. Het studiegebied is dus ruimer dan het plangebied. De omvang van het studiegebied kan bovendien per milieuaspect verschillen. De voor het MER geraadpleegde literatuurbronnen zijn aldus [nr.] in de tekst aangegeven en als zodanig opgenomen in de literatuurlijst.

2 Probleemstelling en doel

2.1 Algemeen

Dit hoofdstuk gaat in op de behoefte aan nieuwe bedrijventerreinen binnen de gemeente Waalwijk, mogelijke locaties hiervoor en de uitwerking van de gekozen locatie.

In paragraaf 2.2 wordt aan de hand van de huidige vraag-aanbod verhouding en het relevante beleid de nut en noodzaak van een nieuw bedrijventerrein in de gemeente Waalwijk aangetoond. De mogelijke locaties en de onderbouwing van de uiteindelijke keuze komen in paragraaf 2.3 aan de orde. Paragraaf 2.4 gaat in op de vraag voor welke bedrijven Haven VII bedoeld is en op welke wijze hieraan zo goed mogelijk invulling kan worden gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.5 een doorkijk gegeven naar de ontwikkeling van bedrijventerreinen na de realisering van Haven VII. Tenslotte is in paragraaf 2.6 de doelstelling van de realisering van bedrijventerrein Haven VII beschreven.

2.2 Waarom een nieuw bedrijventerrein in Waalwijk?

2.2.1 Algemeen

Onderstaand wordt een onderbouwing gegeven voor de realisering van een nieuw bedrijventerrein in Waalwijk. Hierbij is gekeken naar het huidige aanbod aan en de huidige en toekomstige vraag naar bedrijventerreinen. Ook is aangegeven hoe deze werkelijke vraag is vertaald in het overheidsbeleid en de daarin beschreven doelstellingen.

2.2.2 Vraag en aanbod bedrijventerrein

Werkgelegenheidsstructuur in Waalwijk

In vergelijking met andere regio's in Noord-Brabant speelt de industrie in Waalwijk een belangrijke rol. Zowel vanuit het werkgelegenheidsaspect als vanuit het aantal bedrijfsvestigingen is het aandeel van de traditionele industrie het grootst. Het gaat hierbij om de sectoren voedings- en genotmiddelen, textiel en leer- en lederwaren. Daarnaast is het aandeel van de kapitaalintensieve industrie (chemie, beton(producten), rubber en kunststoffen) vrij groot. Buiten de industrie levert de handel en reparatie een belangrijk aandeel in de werkgelegenheid van Waalwijk. Door de concentratie van transport- en distributiebedrijven nabij de A59 en de nieuwbouwactiviteiten van deze bedrijven is dit een groeisector. In Waalwijk zijn de afgelopen jaren enkele grote kantoren gevestigd waardoor de werkgelegenheid in de zakelijke dienstverlening is toegenomen. De regionale opvangfunctie voor kantoren (A-locaties) wordt echter vervuld door Tilburg, zodat Waalwijk alleen ruimte kan bieden aan de groei van reeds gevestigde kantoren.

Huidig aanbod bedrijventerreinen

Binnen de gemeente Waalwijk zijn een aantal grotere en kleinere bedrijventerreinen aanwezig (zie figuur 2.1), te weten:

- *Besoyen-Noord en Besoyen-West*
Het betreft twee bedrijventerreinen van een kwalitatief hoog niveau. Besoyen-West is een zichtlocatie vanaf de N261 met bedrijvigheid die zich kenmerkt door ruimte-intensiviteit, relatief kleine kavels en weinig milieubelasting. Besoyen-Noord is een volledig gethematiseerd bedrijventerrein waar de automobielsector zich heeft geconcentreerd.
- *Haven*
Dit gemengde bedrijventerrein, waar ook de industrie in belangrijke mate vertegenwoordigd is, is veruit het grootste bedrijventerrein binnen Waalwijk. Het terrein is te karakteriseren als een multifunctioneel bedrijventerrein, waarbij de nadruk sterk ligt op industrie, logistiek, opslag, transport en groothandel. Het bedrijventerrein biedt ruimte aan velerlei soorten bedrijven, waaronder bedrijven uit de zwaarste milieucategorieën. Het terrein is gezoneerd voor A-inrichtingen.
- *Laageinde en Eerste Zeine*
Het betreft hier korte stroken bedrijvigheid middenin de kern Waalwijk. Het verouderde terrein Eerste Zeine omvat 15 bedrijven en op Laageinde zijn slechts 5 bedrijven gevestigd.
- *Zanddonk*
Op dit bedrijventerrein in het zuidwesten van Waalwijk is de meubelindustrie (meubelboulevard) sterk vertegenwoordigd.
- *Berkhaag*
Dit bedrijventerrein ligt midden in de kern Sprang en hier is voornamelijk lichte bedrijvigheid gevestigd.
- *Nederveenweg*
Bij dit zeer kleine bedrijventerrein, gelegen in de kern Capelle aan de Capelse Haven, is slechts sprake van kleinschalige bedrijvigheid.
- *Maasoever*
Maasoever is gelegen aan de Maas en is voorzien van beperkte havenfaciliteiten. Het terrein biedt ruimte aan wat grotere bedrijven en bedrijven uit de wat zwaardere milieucategorieën.
- *Scharlo*
Bedrijventerrein Scharlo ligt direct ten zuiden van bedrijventerrein Maasoever. De oppervlakte is vrij gering en het terrein biedt ruimte aan bedrijven uit de lichtere milieucategorieën.

De meest recent tot ontwikkeling gebrachte bedrijventerreinen zijn:

- Haven VI
- Zanddonk-West

Op Haven VI is de bedrijvigheid vergelijkbaar met de ondernemingen op het overige deel van bedrijventerrein Haven. Zanddonk-West is bestemd als gemengd bedrijventerrein. Het gaat daarbij deels om de realisering van hoogwaardige bedrijvigheid.

Huidige vraag en uitgifte bedrijventerreinen in Waalwijk

Analyse van de uitgifte in de afgelopen jaren leert dat de Waalwijkse bedrijventerreinen een sterk regionale en lokale functie vervullen. Vrijwel alle uitgiften waren bedoeld voor in de regio gevestigde bedrijven. Overigens is dit vrij logisch, aangezien Waalwijk als groeiklasse 5 gemeente de enige gemeente is in de Langstraat die bedrijven van elders mag huisvesten.

In de Langstraat is tussen 1986 en 1996 circa 160 ha aan bedrijventerrein uitgegeven. De gemiddelde jaaruitgifte komt hiermee op 16 ha, waarvan het merendeel van de uitgifte plaatsvond in de gemeente Waalwijk.

In tabel 2.1 is voor de periode 1990-1997 een overzicht van de uitgifte aan bedrijventerrein binnen Waalwijk gegeven.

Legenda

— Begrenzing plangebied

- - - Gemeentegrens

Figuur 2.1: Ligging Haven VII
in de gemeente Waalwijk

Tabel 2.1 *Uitgifte bedrijventerreinen Waalwijk 1990-1997 [15]*

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Haven	14,4	8,9	7,8	10,5	1,6	10,8	22,1	27,0
Besoyen	0	0,6	1,0	1,6	0,4	0	0,5	0
Zanddonk	0,8	0,7	0,7	0,9	0,7	1,2	0	4,9
Maasoever	1,1	1,2	0,2	0,2	0,3	0,1	2,7	1,9
Scharlo	0	0,6	0,3	0,2	0	0	0	0
Berkhaag	0	1,5	0,2	1,1	0,2	1,4	0,9	1,4
Totaal	16,3	13,5	10,2	14,5	3,2	13,5	26,2	35,2

Uit tabel 2.1 blijkt dat bedrijventerrein Haven het grootste deel van de uitgifte voor haar rekening neemt. De gemiddelde jaaruitgifte aan bedrijventerreinen bedraagt 16,6 ha. Ruim 35 % van het bedrijventerrein wordt uitgegeven aan het segment industrie, gevolgd door logistiek/vervoer (10 %), de bouw (9 %) en de (zakelijke) dienstverlening (8 %) [15]. Het resterende deel van de uitgifte is gevarieerd. Het uitgiftepatroon in Waalwijk gedurende de laatste jaren ligt op een hoog niveau. In 1997 bedroeg de uitgifte zelfs 35 ha. Door het hoge tempo van terreinuitgifte zijn thans (begin 1999) geen geschikte bedrijfspercelen meer beschikbaar op de recent ontwikkelde bedrijventerreinen Haven VI en Zanddonk-West. Op Haven VI zijn op dit moment alleen nog restkavels uitgeefbaar, zodat een groot aantal geïnteresseerde bedrijven nu al op een wachtlijst moet worden geplaatst [1].

Toekomstige vraag naar bedrijventerreinen

De vraag naar bedrijventerreinen in de toekomst is in een recente studie van Buck Consultants [19], uitgevoerd in opdracht van Samenwerkingsverband Midden-Brabant, uiteengezet. In deze studie zijn, op basis van 2 scenario's die eveneens gehanteerd worden door het Ministerie van Economische Zaken, het bestaande aanbod en de toekomstige vraag per segment met elkaar vergeleken voor de perioden 1997-2000 en 1997-2015. Deze vergelijkingen zijn voor de kern Waalwijk weergegeven in tabel 2.2 en 2.3. De hierin aangegeven ijzeren voorraad is de strategische reserve die aanwezig moet zijn om een gevarieerd aanbod aan bedrijventerreinen te waarborgen. Voor de ijzeren voorraad is uitgegaan van drie maal de gemiddelde jaarlijkse uitgifte. Het netto saldo wordt verkregen uit de somming van de vraag naar bedrijventerreinen en de berekende ijzeren voorraad minus het huidige aanbod aan bedrijventerreinen.

Tabel 2.2 *Vergelijking huidig aanbod (excl. planvoorraad) en toekomstige vraag in ha voor de periode 1997-2000 [19]*

	netto aanbod ¹	vraag	Ijzeren voorraad	Netto saldo
Zware industrieterreinen	13	20	11	-18
Distributieterreinen	0	16	15	-31
Gemengde terreinen	3	9	7	-13
Hoogwaardige terreinen	0	1	1	-2
Totaal	16	46	34	-64

¹ netto aanbod is exclusief de planvoorraad aan bedrijventerreinen

Tabel 2.3 *Vergelijking huidig aanbod (excl. planvoorraad) en toekomstige vraag in ha voor de periode 1997-2015 [19]*

	netto aanbod ¹	vraag	Ijzeren voorraad	Netto saldo
Zware industrieterreinen	13	94-100	11	-92/-98
Distributieterreinen	0	73-76	15	-88/-91
Gemengde terreinen	3	42	7	-46
Hoogwaardige terreinen	0	5	1	-6
Totaal	16	214-223	34	-232/-241

¹ netto aanbod is exclusief de planvoorraad aan bedrijventerreinen

Voor de periode tot 2000 wordt het tekort aan bedrijventerreinen geraamd op 64 ha en voor de lange termijn (tot 2015) moet rekening worden gehouden met een planningsopgave van 232-241 ha. Op korte termijn is er dus een voelbaar tekort aan bedrijventerreinen in Waalwijk. Om te kunnen voldoen aan de lokale behoefte en de regionale opvangfunctie zijn nieuwe terreinen noodzakelijk. Een krappe uitgiftesituatie moet vermeden worden, zodat realisering van een nieuw bedrijventerrein noodzakelijk is.

2.2.3 Overheidsbeleid ontwikkeling nieuwe bedrijventerreinen

Rijksbeleid

In de *Vierde nota over de ruimtelijke ordening extra (VINEX)* [3] is het rijksbeleid voor het landelijk gebied neergelegd. Daartoe zijn voor het landelijk gebied verschillende ontwikkelingsrichtingen (koersen) geformuleerd. Het landelijk gebied ten noorden van de gemeente Waalwijk, waartoe het plangebied behoort, ligt in de bruine koers. Binnen de bruine koers vindt ontwikkeling van grondgebonden landbouw plaats in een ruimtelijke mozaïekpatroon met andere functies. Verstedelijking vindt plaats in aansluiting op bestaande stedelijke gebieden en infrastructuur. Ook is het plangebied onderdeel van Stedenring Centraal-Nederland, waarin het beleid mede gericht is op het benutten van de ontwikkelingsmogelijkheden van de moderne industrie, landbouw en diensten.

Provinciaal beleid

In het *Streekplan Noord-Brabant* [5] worden met de toekenning van groei-klasse 5 aan de gemeente Waalwijk mogelijkheden voor woningbouw en ontwikkeling van bedrijventerreinen aangegeven. Voor het aspect bedrijventerreinen betekent dit optimaal benutten van de mogelijkheden voor ontwikkeling van nieuwe (grootschalige) bedrijventerreinen, waarbij aangesloten moet worden op de plaatselijke werkgelegenheidsstructuur en de hieruit voortvloeiende kansrijke sectoren in het bijzonder. Waalwijk is de enige gemeente binnen de Langstraat waaraan groei-klasse 5 is toegekend, waarmee Waalwijk als enige een regionale opvangfunctie voor bedrijvigheid heeft.

De provinciale nota *Bedrijventerreinen Op Maat* [13] geeft aan hoeveel bedrijventerreinen er in Noord-Brabant nu en naar verwachting in de toekomst nodig zijn. Hierbij is een onderverdeling in de segmenten zware industrie, distributieparks en gemengd terrein gemaakt. Voor de gemeente Waalwijk is voor de korte termijn (1997-2004) uitgegaan van een totale vraag van 76 hectare (zware industrie: 15 ha; distributieparks 28 ha; gemengde terreinen 33 ha). De vraag op de lange termijn (2005-2014) wordt met een verdeling van 12 ha zware industrie/distributieparks en 18 ha gemengde terreinen geschat op een totaal van 30 hectare. Voor de periode tot 2014 wordt een tekort gesignaleerd van 42 hectare. Voor distributieparks fungeert Waalwijk deels (20 ha) als opvang voor de stadsregio 's-Hertogenbosch, vanwege het ontbreken van ruimtelijke mogelijkheden aldaar.

Gemeentelijk beleid

In het "Economisch beleidsplan 1998-2001" [15] van de gemeente Waalwijk wordt de huidige en toekomstige regionale opvangfunctie van Waalwijk onderkend. Voor de toekomstige behoefte aan bedrijventerreinen baseert zij zich grotendeels op de studie van Buck Consultants [19], mede gezien de kritische houding van bedrijfsleven en diverse lokale overheden ten aanzien van de behoefte-raming zoals aangegeven in de provinciale nota "Bedrijventerreinen op Maat".

2.3 Waar is een nieuw bedrijventerrein mogelijk in Waalwijk?

2.3.1 Beschikbare bedrijventerreinen in Waalwijk

Op het moment overstijgt de vraag naar bedrijventerreinen in Waalwijk het aanbod en ook in de nabije toekomst zal dit het geval zijn. De bestaande bedrijventerreinen in Waalwijk kunnen niet zonder meer worden uitgebreid, zodat de ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen beperkt is.

Buiten de kern Waalwijk bevinden zich een aantal bedrijventerreinen in de deelgemeenten Waspik en Sprang-Capelle. Voor de gemeentelijke herindeling (1 januari 1997) is aan deze destijds zelfstandige gemeenten groeiklasse 2 of 3 toegekend. Door de gemeente Waalwijk, waartoe de deelgemeenten Waspik en Sprang-Capelle thans behoren, wordt voorsnog deze groeiklasse-indeling als uitgangspunt aangehouden. Met de toekenning van groeiklasse 2 of 3 hebben deze kernen een lokale en in beperkte mate een bovenlokale functie (groeiklasse 3). Bedrijventerreinen mogen slechts uitgegeven worden voor de vestiging of uitbreiding van bedrijven welke inpasbaar zijn in de dorpsstructuur. In principe wordt geen ruimte geboden voor nieuwvestiging van bedrijven buiten de gemeente zelf. Daarbij gelden in het bijzonder de volgende maatstaven: de maximale kavelgrootte, de mate van milieuhinder, de mate waarin het bedrijf voorziet in werkgelegenheid voor de plaatselijke beroepsbevolking alsmede de aard van de bedrijvigheid (zoals kantoor- en groothandelsactiviteiten) [5].

Uit bovenstaande blijkt dat de bedrijventerreinen binnen deze deelgemeenten niet in aanmerking komen voor de benodigde uitbreiding. Deze terreinen kunnen geen plaats bieden aan bedrijven uit de zwaardere milieucategorieën en (boven)regionale bedrijvigheid.

Binnen de kern Waalwijk is met een ligging tussen woningen en infrastructuur uitbreiding van de bedrijventerreinen Zanddonk en Besoyen niet verder mogelijk. Alleen bedrijventerrein Haven biedt zowel naar het westen als naar het oosten in principe ruimte om uit te breiden.

2.3.2 Haven-west versus Haven-oost

Beleid ten aanzien van keuze Haven-west versus Haven-oost

In de provinciale nota *Bedrijventerreinen Op Maat* [13] wordt voor het benodigde te realiseren bedrijventerrein voor de drie onderscheiden segmenten, gemengd bedrijventerrein, zware industrieterrein en distributiepark, voor de korte termijn een aanbeveling gedaan voor de uitbreiding van Haven in westelijke richting. Voor de benodigde uitbreiding is een totaal oppervlakte van circa 100 ha aangehouden. Met dit terrein wordt voor de drie segmenten voldaan aan de wens van een C-bereikbaarheidsprofiel (snelweglokaties: bezoekers- en arbeidsextensievere bedrijvigheid). In kwalitatieve zin ontbreken gemengde terreinen met een B-profiel voor de vestiging van de meer arbeidsintensieve bedrijvigheid. Hiervoor moet een oplossing gezocht worden in de stadsregio Tilburg.

In het *Economisch Beleidsplan 1998-2001* [15] van de gemeente Waalwijk is voor de korte termijn, in aansluiting op het ontbreken van uitgeefbaar bedrijventerrein, gekozen voor de ontwikkeling van Haven VII. De ontwikkeling van Haven VII heeft absolute prioriteit en zal als vervolg op Haven V en Haven VI in westelijke richting plaatsvinden. Daarna kan Waalwijk naar verwachting tot het jaar 2005/2006 vooruit met Haven VII.

Met de ontwikkeling van Haven VII is bewust gekozen voor het zoeken van een aansluiting op het bestaande terrein Haven. Wonen en werken zijn immers gebaat bij een goede infrastructuur, en bij een goede fysieke scheiding van beide functies voor met name de meer belastende vormen van bedrijvigheid. De Maasroute (A59) beantwoordt aan beide wensen: de Maasroute vormt een duidelijke afscheiding tussen (woon)stad en bedrijvigheid en vervult aan de andere kant de functie van een snelle aan- en afvoerroute ten behoeve van inwoners en bedrijfsleven op het bedrijventerrein. De N261 speelt eenzelfde rol als noord-zuid verbinding. De geplande aansluiting in het verlengde van deze weg naar Haven zal deze functie voor het bedrijventerrein Haven verder versterken, hetgeen eveneens van belang is voor een verdere uitbreiding van Haven in westelijke richting.

Mogelijkheden voor uitbreiding van Haven vanuit de bestaande situatie

In het relevante provinciale en gemeentelijke beleid is voor de korte termijn een duidelijke voorkeur uitgesproken voor de realisering van Haven-west. Vanuit de mogelijkheden die vanuit de bestaande situatie worden geboden verdient Haven-west eveneens de voorkeur. Een onderbouwing van deze stelling wordt hieronder gegeven.

Infrastructuur

Vanuit het tekort aan uitgeefbaar bedrijventerrein bestaat de noodzaak tot snelle besluitvorming over realisering van een nieuw bedrijventerrein. De huidige infrastructuur bij Haven-west biedt hiervoor betere uitgangspunten dan Haven-oost. Met de aanwezigheid van afrit 37 is een volwaardige aansluiting op het nationale en regionale wegennet gegarandeerd. Aanpassingen zijn hier niet nodig en de afstand tot het bedrijventerrein, en daarmee de milieubelasting, is hier minimaal. Bij Haven-oost is geen volwaardige aansluiting op het nationale en regionale wegennet aanwezig. De bestaande afritten 38 en 39 zijn niet toegerust op de te verwachten verkeersstroom na realisering van Haven-oost. Bovendien bieden deze afritten geen mogelijkheid voor een directe verbinding in de richting 's-Hertogenbosch. Mogelijke alternatieve routes lopen door woonwijk Baardwijk of via de Altenaweg en afrit 37. Bij beide alternatieven neemt de af te leggen afstand, en daarmee de milieubelasting, aanzienlijk toe. Daarnaast ontstaat bij de route door woonwijk Baardwijk met de toename van de verkeersdruk een verkeersonveilige situatie en treedt geluids- en stankoverlast bij aanwezige woningen op.

Zonering

De voorgenomen zonering van het nieuwe bedrijventerrein sluit beter aan op het recent gerealiseerde Haven VI met een zelfde zonering dan op de nauwelijks gezondeerde structuur aan de oostzijde van Haven.

Conclusie

Op grond van het voorgaande is gekozen voor de ontwikkeling van Haven-west, te weten Haven VII. Het plangebied Haven VII, begrensd door de leidingenstrook (noord), bedrijventerrein Haven VI (oost), de A59 (zuid) en de Sprangse Sloot (west), is thans in gebruik als agrarisch gebied.

2.4 Voor welke bedrijven is Haven VII bedoeld?

2.4.1 Algemeen

De gemeente zal zich bij de gronduitgifte van Haven VII met name richten op bedrijven die gunstige werkgelegenheidseffecten combineren met geringe milieu-effecten. Onderstaand is aangegeven op welke wijze dit streven is vertaald in het gemeentelijk gronduitgiftebeleid en hoe de gemeente uitvoer aan dit beleid zal gaan geven. Tenslotte wordt ingegaan op het mogelijk verplaatsen van reeds gevestigde bedrijven om zo efficiënt mogelijk met de beschikbare ruimte op bedrijventerreinen om te kunnen gaan.

2.4.2 Gronduitgiftebeleid van de gemeente Waalwijk

Binnen het gronduitgiftebeleid van de gemeente Waalwijk zal ten aanzien van nieuwvestiging van buiten de gemeente streng getoetst worden op de criteria: directe werkgelegenheid, spin-off (indirecte werkgelegenheid) en technologische innovatie.

Gestreefd wordt naar een toename van het aantal arbeidsplaatsen per ha. Op dit moment is de gemiddelde bezettingsgraad op de Waalwijkse bedrijventerreinen 28 werknemers per ha. Het streven is deze bezettingsgraad met name voor de nieuwe bedrijven op het bedrijventerrein te laten stijgen tot gemiddeld meer dan 30 werknemers per ha. Er gaat dan ook een sterke voorkeur uit naar arbeidsintensieve bedrijven met een zo beperkt mogelijk ruimtebeslag [15]. Verder ligt bij de gronduitgifte van nieuwe bedrijventerreinen en de revitalisering van bestaande terreinen het accent op het aantrekken van kansrijke economische sectoren [35].

Bedrijven met een potentieel hoge milieubelasting worden op voorhand niet uitgesloten van vestiging in de gemeente Waalwijk. Op Haven (VII) is vestiging van dergelijke bedrijven mogelijk. Wel zal nadrukkelijk worden bekeken in hoeverre bedrijven, met name uit zwaardere milieucategorieën, milieuvriendelijk gedrag vertonen. Bedrijven met een goedgekeurd milieuzorgsysteem en met gewaarborgde rapportages hebben duidelijk de voorkeur boven bedrijven waarbij dit niet of in beperkte mate het geval is [35].

In samenhang met de realisering van Haven VII zal een multimodale overslagvoorziening op bedrijventerrein Haven worden aangelegd om de combinatie van vervoer over water en weg te optimaliseren. Aan de reeds op Haven gevestigde bedrijven en de toekomstige bedrijven van Haven VII biedt de ontwikkeling van een containerterminal een vestigingsplaatsvoordeel. Met name bedrijven gericht op transport, groothandel en VAL kunnen van de containerterminal gebruik maken. Bij de werving van bedrijven en de toewijzing van gronden in Haven VII zal met deze multimodaliteit rekening worden gehouden.

2.4.3 Mogelijkheden tot verplaatsing van gevestigde bedrijven

Bij hervestiging van bedrijven binnen de gemeente (dit betreft tot op heden het grootste deel van de uitgiftes) dient in overleg tussen de gemeente en het zich verplaatsende bedrijf een goede invulling voor het achterblijvende terrein te worden afgesproken. Daarbij moet terugkoop door de gemeente nadrukkelijk worden bekeken. Op deze manier kan worden bereikt dat er bij een bedrijfsverplaatsing niet alleen verplaatsing van de werkgelegenheid binnen de gemeentegrenzen plaatsvindt, maar dat er op de vrijkomende locaties, die opnieuw met bedrijvigheid worden ingevuld, tevens een groei in werkgelegenheid wordt gerealiseerd.

Daarnaast zal bij de invulling van de vrijkomende locaties worden bekeken welk type bedrijvigheid op die locatie het meest geschikt is. Te denken valt aan inpassing in de bestaande milieuzonering (geluid- en stankhinder) en de aanwezigheid van aan- en afvoerroutes over weg en/of water.

Ook kan sprake zijn van het verplaatsen van milieuhinderlijke bedrijven uit een woonwijk naar een bedrijventerrein. Vrijkomende gronden kunnen worden gebruikt voor andere stedelijke voorzieningen zodat een verantwoorde exploitatie mogelijk is en een aanzienlijke milieuwinst wordt behaald.

Specifiek voor Haven en Haven VII geldt dat voor de niet-kadegebonden bedrijven langs de Waalwijksche Haven op Haven zal worden bekeken in hoeverre verplaatsing naar Haven VII tot de mogelijkheden behoort. De gemeente zal hierin zoveel mogelijk faciliteren. Op deze wijze kunnen de vrijkomende gronden langs de haven worden ingenomen door bedrijven die wel worden gekenmerkt door kadegebonden activiteiten.

2.4.4 Acceptatiecriteria voor bedrijven op Haven VII

Voor de invulling van het bedrijventerrein Haven VII zijn mede op grond van het gemeentelijk gronduitgiftebeleid een aantal acceptatiecriteria opgesteld. Met behulp van deze criteria denkt de gemeente Waalwijk een goede invulling te kunnen geven aan het nieuwe bedrijventerrein Haven VII.

Het gaat om de volgende acceptatiecriteria:

- de economische kansrijkheid van de sector welke het bedrijf vertegenwoordigt;
- goede inpassing van het bedrijf in de voorgestelde zonering;
- bijdrage aan de werkgelegenheid in de gemeente Waalwijk;
- de milieubelasting die met een bedrijf gepaard gaat;
- aanwezigheid van een goedgekeurd milieuzorg-systeem (bij bedrijven uit de zwaardere milieucategorieën);
- bereidheid tot deelname in park-management;
- bereidheid tot deelname aan collectieve milieuvoorzieningen (bijv. afvalverwijdering);
- indien aan de orde (afhankelijk van de te behalen milieuwinst):
 - voornemen om of bereid zijn tot duurzaam bouwen en gebruik van secundaire grondstoffen;
 - bereidheid tot het gebruik van duurzame energiebronnen;
- verplaatsing van niet-kadegebonden bedrijven langs de Waalwijksche Haven op het bestaande bedrijventerrein Haven naar Haven VII.

2.5 Hoe verder na realisering van Haven VII?

Met de realisering van Haven VII is de gemeente Waalwijk voor de komende 5 jaar verzekerd van uitgeefbaar bedrijventerrein. Gezien de prognoses van de toekomstige vraag naar bedrijventerreinen in de regio is na het jaar 2005/2006 in de gemeente Waalwijk opnieuw een tekort aan uitgeefbaar bedrijventerrein te verwachten.

In de provinciale nota *"Bedrijventerreinen op Maat"* [13] wordt dit tekort op de (middel)lange termijn reeds gesignaleerd en zal voor de segmenten zware industrieterreinen en distributieparks in regionaal verband moeten worden gezien waar ruimte gevonden kan worden. Een locatie die in aanmerking komt na realisering van Haven VII is het gebied ten oosten van het bestaande bedrijventerrein Haven. Vanuit locatiebeleid gezien ligt deze keuze voor de hand (het is een C-locatie). De exacte omvang van deze locatie dient nog nader te worden bepaald.

Ook in de *Ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord* [1] is aangegeven dat na ontwikkeling van Haven VII een oostelijke uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Haven het meest voor de hand ligt. Gezien de ruimtelijke kwaliteiten (ontsluiting en groene omgeving) biedt dit oostelijke gedeelte, volgens de ontwikkelingsvisie, goede kansen voor "hoogwaardige" bedrijvigheid in een groene setting.

In het gemeentelijk *Economisch beleidsplan 1998-2001* [15] wordt aangegeven dat met de ontwikkeling van Haven VII de gemeente Waalwijk, normaal gesproken, tot het jaar 2004 de ruimtebehoefte voor het soort bedrijvigheid op Haven kan worden afgedekt. Ruimtelijk ligt het meest voor de hand om het gebied ten oosten van Haven, na de ontwikkeling van Haven VII, als eerstvolgend nieuw ontwikkelingsgebied voor uitbreidingen in studie te nemen.

2.6 Doel van de inrichting van bedrijventerrein Haven VII

Vanuit de ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord kan voor het gehele plangebied (Waalwijk-Noord) als doelstelling worden geformuleerd: een duurzame ontwikkeling van het gebied Waalwijk-Noord, waarbij wordt uitgegaan van het samengaan en het duurzaam naast elkaar bestaan van de stedelijke functies (gekoppeld aan infrastructuur) en natuurlijke functies (gekoppeld aan watersysteem). Binnen deze zogenaamde "strategie van twee netwerken" (stedelijk en natuurlijk netwerk) zullen potentiële natuurlijke functies binnen het watersysteem worden benut om de huidige groene structuur van de regio uit te breiden.

Als afgeleide hiervan kan voor de inrichting van het plangebied Haven VII, de volgende hoofddoelstelling worden geformuleerd:

De totstandkoming van een gezonde bedrijventerrein, waar verschillende bedrijvigheden worden gesitueerd om in de behoefte aan nieuw bedrijventerrein voor de nabije toekomst te voorzien.

Daarnaast is sprake van de volgende neven doelstellingen:

- *Vergroting van de ecologische waarde van het plangebied met de ontwikkeling van de Sprangse Sloot/Lage Leiding als ecologische verbindingzone. Hierdoor zullen, naast de economische potenties, ook de ecologische potenties optimaal worden benut.*
- *Vormgeven van de westzijde van het plangebied op een zodanige wijze dat een ruimtelijke en functionele scheiding tussen het bedrijventerrein en het agrarisch gebied wordt verkregen.*
- *Het zoveel mogelijk ontzien van kwetsbare gebieden in de (directe) omgeving van het plangebied.*
- *Zo concreet mogelijk invulling geven aan een duurzame ontwikkeling en kwalitatief hoogwaardige inrichting van bedrijventerrein Haven VII.*
- *Het scheppen van voorwaarden voor het opzetten van 'parkmanagement', waarmee de kwaliteit van het beheer van het bedrijventerrein en daarmee de "levensduur" kan worden vergroot.*
- *Vergroting van het aantal arbeidsplaatsen per hectare door in het uitgiftebeleid streng te toetsen op directe werkgelegenheid, spin-off en technologische innovatie.*

3 Beleidskader en besluiten

3.1 Algemeen

In dit hoofdstuk komen het relevante overheidsbeleid en de in het kader van de ontwikkeling van bedrijventerrein Haven VII te nemen besluiten aan de orde. Allereerst wordt in paragraaf 3.2 ingegaan op diverse beleidsnota's en plannen van de overheid die eisen stellen of beperkingen kunnen opleggen aan de besluitvorming over de voorgenomen ontwikkeling van genoemd bedrijventerrein. De randvoorwaarden en uitgangspunten die uit genoemde nota's en plannen voortvloeien zullen in tabelvorm worden gepresenteerd. Een deel van deze nota's is reeds in hoofdstuk 2, bij de beschrijving van de probleemstelling, aan de orde geweest en worden derhalve alleen in de tabel met randvoorwaarden en uitgangspunten genoemd. Vervolgens komen de procedures aan de orde die bij een dergelijk voornemen moeten worden gevolgd en de besluiten die daarover moeten worden genomen (§ 3.3).

3.2 Eerder genomen besluiten

3.2.1 Rijksbeleid

In het *Nationaal Milieubeleidsplan 3* [36] wordt het begrip "ontkoppeling" geïntroduceerd. Hieronder wordt verstaan het gelijktijdig verbeteren van de welvaart (economische groei) en verminderen van de milieudruk. Naast de hiervoor noodzakelijke intergratie van economie en milieu, wordt ook de samenhang tussen milieubeleid en ruimtelijke beleid verder uitgewerkt. Specifiek voor de industrie kunnen de taakstellingen voor de uitstoot van NO_x , CO_2 en SO_2 in het jaar 2010¹, het stimuleren van de ontwikkeling van milieubesparende technologie en het versnellen van bodemsanering van bedrijfsterrainen worden genoemd.

De *Nota Milieu en Economie* [37] beoogt een perspectief te schetsen van een duurzame economische ontwikkeling. Voor de drie onderscheiden maatschappelijke velden afzonderlijk (industrie en diensten, landbouw en landelijk gebied, en verkeer, vervoer en infrastructuur) is deze duurzame economische ontwikkeling uitgewerkt en worden concrete perspectieven en acties voorgesteld. Voor het veld industrie en diensten zijn daartoe vijf zogenaamde "boegbeelden" opgesteld, te weten strategisch bedrijfsmanagement, benchmarking, technologie, duurzame bedrijventerreinen en ondergronds en innovatief bouwen.

¹ Taakstellingen voor industrie voor 2010:

SO_2 7 kton

NO_x totale doelstelling 120 kton in 2010 wordt aan het einde van de planperiode geëvalueerd; taakstelling industrie 2010 wordt dan opnieuw geformuleerd

CO_2 emissie moet in 2010 10% lager zijn dan die van 1986

In de *Nota Landschap* [16] is het noordelijk deel van het plangebied aangemerkt als "bestaand nationaal landschapspatroon". In deze gebieden is het beleid gericht op behoud van bestaande wezenlijke (cultuurhistorische, ruimtelijke, aardkundige, natuurlijke) kenmerken. Het gehele plangebied ligt in de Stedenring Centraal Nederland. Binnen deze stedenring dient extra zorg aan de landschappelijke kwaliteit te worden besteed.

In het *Natuurbeleidsplan* [30] zijn het vergroten van het oppervlak aan natuurgebieden, het opheffen van versnippering en isolatie van natuurgebieden en het voorkomen van aantasting van potenties voor natuurontwikkeling als belangrijke beleidslijnen opgenomen. Het natuurbeleid spitst zich toe op het tot stand brengen van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuurgebieden. De Capelsche en Gansooiense Uiterwaard zijn aangewezen als natuurkerngebied. De Sprangse Sloot en de dijken langs het Zuiderkanaal zijn in de EHS als verbindingszone opgenomen.

Het *Structuurschema Groene Ruimte* [4] omvat het nationaal ruimtelijk beleid tot het jaar 2000 voor de land- en tuinbouw, natuur, landschap, recreatie en toerisme, bosbouw en visserij en de samenhang tussen deze sectoren. Als door de voorgenomen activiteit natuur- en landschapswaarden of onderdelen van de EHS verloren gaan of aangetast worden, dienen deze te worden gecompenseerd. Dit betekent dat natuurgebied en/of landschapselementen van een vergelijkbare oppervlakte en kwaliteit elders moeten worden teruggebracht.

In de *Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG)* [39] is de Bergsche Maas aangewezen als een B-project. Dit betekent dat de stuurgroep Rivierengebied dit project niet zelf actief stimuleert. In het kader van dit project dienen de natuur- en landschapswaarden van de uiterwaarden en dijken langs de Bergsche Maas te worden verbeterd met als doel het versterken van de ecologische structuur en het creëren van een landschappelijk waardevolle recreatieve verbinding tussen Biesbosch en Maasoevergebied. Door de aanleg van recreatieve routes en kleinschalige recreatieve voorzieningen kan de toerwaartrelatie worden verbeterd.

De *Vierde Nota Waterhuishouding* [38] beschrijft de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de waterhuishouding. Hoofddoelstelling van het beleid is "het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land en het instandhouden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd". Voor de verschillende watersystemen, zoals stedelijk waterbeheer en de Grote Rivieren, is specifiek beleid ontwikkeld. Verder wordt nadere aandacht geschonken aan enkele onderwerpen, zogenaamde thema's, waaronder terugdringen van verdroging, reductie van emissies van diffusie bronnen en waterbodemsanering.

3.2.2 Provinciaal beleid

In het *Streekplan Noord-Brabant* [5] is het plangebied aangewezen als agrarisch gebied. Het beleid is hier gericht op het instandhouden en waar mogelijk versterken van de bestaande produktiestructuur van de land- en tuinbouw. Het uiterste noorden van het plangebied en de aangrenzende uiterwaarden zijn aangeduid als toeristisch-recreatief ontwikkelingsgebied. Deze aanduiding maakt ontwikkelingen van nieuwe toeristisch-recreatieve activiteiten mogelijk (zie ook § 2.2.3).

In het *Milieubeleidsplan "Milieu in uitvoering"* [40] staan de doelstellingen en hoofdlijnen van het provinciale milieubeleid voor de korte en middellange termijn. De hoofddoelstelling van het beleid is het bevorderen van een duurzame ontwikkeling door middel van integraal ketenbeheer. Hiervoor wordt onderscheid gemaakt tussen energie-extensivering, grondstoffen-extensivering en kwaliteitsbevordering. Specifiek voor de industrie zijn de volgende taakstellingen opgesteld: emissiereducties 2010, preventie en hergebruik van afval, verbetering van energie-efficiëntie, preventie van bodemverontreiniging en het verrichten van bodemonderzoek, bedrijfsinterne milieuzorg en externe veiligheid. Wat betreft het plangebied zijn er geen specifieke beleidsdoelstellingen van toepassing.

In het *Natuurbeleidsplan Noord-Brabant* [39] zijn de doelstellingen en hoofdlijnen van het provinciale natuurbeleid vastgelegd. De veiligstelling, bescherming en ontwikkeling van de Groene Hoofdstructuur (GHS) staan in het plan centraal. De volledige realisering van de doelstellingen uit het plan beslaat de periode tot het jaar 2020.

De GHS is nader uitgewerkt in de *Handleiding Bestemmingsplan buitengebied* [12]. De Sprangse Sloot is binnen de Groene Hoofdstructuur als natte verbindingszone aangegeven. Het noordelijk deel van het plangebied is in de GHS aangewezen als natuurkerngebied voor kleine zwanen. Thans worden in dit deel echter geen kleine zwanen meer aangetroffen en is deze aanwijzing niet langer meer van toepassing (mondelinge mededeling medewerker provincie Noord-Brabant). Het noordelijk deel van het plangebied maakt dus geen onderdeel meer uit van de GHS.

In het *Begrenzingsplan Westelijke Maasvallei* [6], de nadere uitwerking van de Ecologische Hoofdstructuur, is de besluitvorming over de status van de Capelsche Uiterwaard nog aangehouden. Over de status van de Capelsche Uiterwaard binnen de Ecologische Hoofdstructuur zal begin 1999 een besluit worden genomen. Zoals het zich nu laat aanzien zal het westelijk deel als reservaatgebied worden aangewezen en het oostelijk deel als natuurontwikkelingsgebied. Het deel van de Gansooische Uiterwaard ten westen van het Afwateringskanaal is bestaand natuurgebied, het oostelijk deel is aangegeven als natuurontwikkelingsproject. De dijken langs het Zuiderkanaal ten oosten van de Waalwijksche Haven en de Sprangse Sloot zijn aangegeven als ecologische verbindingszone.

Het *Ontwerp Waterhuishoudingsplan 2 Samen werken aan water* [9] legt de hoofdlijnen vast voor het waterbeleid voor de periode 1998-2002. In dit plan zijn aan het plangebied verschillende functies toegekend. De Sprangse Sloot heeft de deelfuncties "ecologische verbindingszone" en "waternatuur, waterloop". Beide deelfuncties omvatten de realisering van een ecologische verbindingszone welke bestaat uit een gevarieerd systeem van lijnvormige en kleine vlakvormige, droge en nattere elementen: bosjes, houtwallen, poelen en drassige laagten. Aan het noordelijk deel van het plangebied en de Capelsche Uiterwaard is de deelfunctie "water voor de landnatuur" toegekend. Binnen deze functie is het beheer gericht op grond- en oppervlaktewatersituaties die voldoen aan de eisen voor de terrestrische en moerasesystemen. Het overige, zuidelijke deel van het plangebied is met de functie "water in bebouwd gebied" aangeduid. Binnen deze functie zijn nieuw te bebouwen gebieden zo gekozen dat de invloed op het totale waterhuishoudkundig systeem minimaal is. Ook dient de inrichting van deze gebieden zodanig te zijn dat de invloed op het totale waterhuishoudkundig systeem minimaal is. Aan het Zuiderafwateringskanaal is de deelfunctie "waternatuur, waterloop" toegekend.

Uit de *Provinciale milieuverordening Noord-Brabant* [41] blijkt dat een deel van het noorden van het plangebied onderdeel is van de boringsvrije zone van het grondwaterbeschermingsgebied Drongelen. De begrenzing van deze zone wordt gevormd door de 25-jaars verblijftijdslijn, die is bepaald op basis van de verblijftijd van het water in het watervoerende pakket. In dit gebied is het buiten bestaande of nieuwe inrichtingen verboden boringen dieper dan 10 meter onder het maaiveld uit te voeren.

Naast deze grondwaterbeschermingsgebieden zijn in de provinciale milieuverordening ook stiltegebieden opgenomen. Het plangebied is geen onderdeel van een stiltegebied.

3.2.3 Gemeentelijk beleid

In het vigerend *Bestemmingsplan Buitengebied* [14] van de gemeente Waalwijk is aan het plangebied de bestemming "agrarisch gebied met landschappelijke waardevolle openheid" toegekend. De landschappelijke waarde van het gebied bestaat uit het open karakter van het gebied. De dijken aan weerszijden van het Zuiderkanaal (bestemming water) dragen de bestemming primaire waterkering en de aanwezige beplanting is aangeduid als groenvoorzieningen met landschappelijke- en natuurwaarden. Ten zuiden hiervan zijn een leidingenstrook en een hoogspanningsverbinding, elk met een breedte van 50 m, aanwezig. Bijna evenwijdig aan de A59 (bestemming verkeersdoeleinden) ligt op een afstand van circa 100 m een straalpad (bebouwingsvrije hoogte van 80 m +NAP) met een breedte van 200 m. De enige in het plangebied voorkomende bebouwing, een melkveehouderij, is aangeduid als agrarisch bebouwingsvlak met uitbreidingsrichting. De weg Ratteval is bestemd als wegverkeer.

De Sprangse Sloot is in het bestemmingsplan van de voormalige gemeente Sprang Capelle [20] bestemd als water met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden. Deze bestemming omvat de waterhuishouding en waterbeheersing alsmede behoud en/of herstel van landschappelijke waarden met de bijbehorende bebouwing.

In de *Milieu-beleidsvisie* [35] geeft de gemeente Waalwijk voor de jaren 1999 en 2000 aan welke zaken op het terrein van het milieu prioriteit krijgen, naast de taken die als bevoegd gezag worden uitgevoerd zoals vergunningverlening, handhaving en saneringen. Daartoe zijn de volgende drie overkoepelende thema's geformuleerd: "lokale Agenda 21 in Waalwijk" (bijdrage van belanghebbenden in het gemeentelijk milieubeleid), "bedrijvigheid en economie in Waalwijk" en "duurzame inrichting van stedelijk en landelijk gebied".

Voor wat betreft bedrijventerreinen en bedrijfsvestiging ziet de gemeente kansen in 'park-management' om concreet invulling te kunnen geven aan een duurzame ontwikkeling. Daarnaast zal bij de vergunningverlening en toezicht worden afgestemd op de vorderingen die de afzonderlijke bedrijven zelf maken in het voorkomen van milieuproblemen.

Het *Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan* [50] bevat een totaalvisie voor de gemeente Waalwijk op het gebied voor verkeer en vervoer. In deze visie wordt ingezet op de realisering van een fietsnetwerk en het stimuleren van vervoermanagement om de groei van het autoverbruik te remmen. Voor het toekomstige fietsnetwerk is onderscheid gemaakt in een hoofd- en een basisnet. Op het gedeelte van Haven ten westen van de Waalwijksche Haven maken de Kleiweg, de Vijzelweg en de Biesbosweg onderdeel uit van het basisnet, de Sluisweg is onderdeel van het hoofdnet. Onder vervoermanagement wordt verstaan 'alle inspanningen van bedrijven en instellingen die erop gericht zijn de negatieve effecten van het autogebruik in het woon-werkverkeer en het zakelijk verkeer te verminderen'.

3.2.4 Samenvatting beleidskader

In tabel 3.1 is het relevante beleidskader samengevat weergegeven. In de derde kolom van deze tabel is aangegeven in hoeverre het huidige beleid van invloed is op de voorgenomen activiteit. Daarbij is onderscheid gemaakt in randvoorwaarden en uitgangspunten. Deze worden als volgt omschreven:

- *Randvoorwaarde (R)*: harde eis waaraan de voorgenomen realisering van bedrijventerrein Haven VII in ieder geval moet voldoen;
- *Uitgangspunt (U)*: beleidsmatige doelstelling of streven, waarmee bij de voorgenomen ontwikkeling van bedrijventerrein Haven VII zoveel mogelijk rekening wordt gehouden.

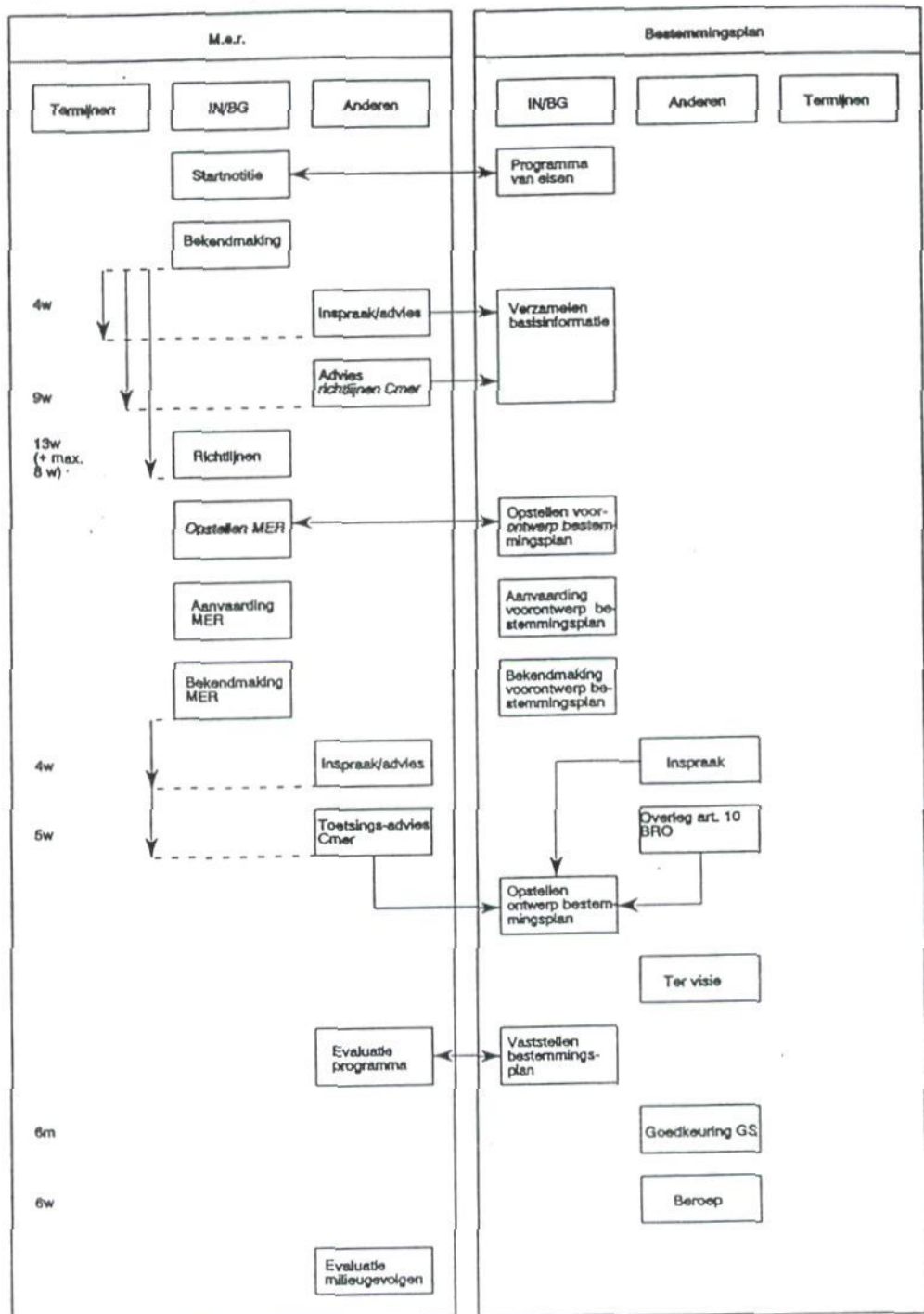
Tabel 3.1 Overzicht beleidskader

Plan	Beleid	Invloed op voornemen
Rijk		
Vierde nota over de ruimtelijke ordening extra (VINEX) (1992)	Plangebied ligt in bruine koers: ontwikkeling grondgebonden landbouw in een ruimtelijk mozaïkpatroon met andere functies	U
Nationaal Milieubeleidsplan (1998)	Taakstelling NO _x , CO ₂ , SO ₂ , ontwikkeling milieubesparende technologie	U
Nota Milieu & Economie (1998)	Vijf actiepunten: strategisch bedrijfsmanagement, benchmarking, technologie, duurzame bedrijventerreinen en ondergronds en innovatief bouwen	U
Nota Landschap (1992)	Plangebied onderdeel van 'bestaand nationaal landschapspatroon	U
Natuurbeleidsplan (1990)	Sprangse Sloot en uiterwaarden onderdeel van EHS	R
Structuurschema Groene Ruimte (1993)	Natuur- en landschapswaarden en onderdelen van EHS die verloren gaan of aangetast worden, dienen elders te worden gecompenseerd	R
Nadere Uitwerking Rivierengebied (NURG) (1992)	Verbetering van recreatieve routes, voorzieningen en waarden	U
Vierde Nota Waterhuishouding (1997)	Duurzaam stedelijk waterbeheer, terugdringen verdroging, reductie emissies diffuse bronnen en waterbodemsanering	U
Provincie		
Streekplan Noord-Brabant (1992)	Gemeente Waalwijk: groeiklasse 5. Plangebied aangewezen als agrarisch gebied en toeristisch-recreatief ontwikkelingsgebied	U
Milieubeleidsplan "Milieu in uitvoering" (1995)	Bevorderen van duurzame ontwikkeling d.m.v. integraal ketenbeheer	U
Natuurbeleidsplan Noord-Brabant (1993), Handleiding Bestemmingsplan Buitengebied (1993)	Sprangse Sloot aangewezen als natte verbingszone, noordelijk deel van het plangebied was oorspronkelijk natuurkerngebied voor kleine zwanen, Capelse Uiterwaard is natuurkerngebied voor moerasvogels, weidevogels en zwanen	R
Begrenzingsplan Westelijke Maasvallei (1996)	Capelse Uiterwaard aangewezen als reservaat- en natuurontwikkelingsgebied, dijken langs Zuiderkanaal en Sprangse Sloot zijn ecologische verbingszone	U
Ontwerp Waterhuishoudingsplan 2 "Samen werken aan water" (1997)	Sprangse Sloot is ecologische verbingszone en heeft deelfunctie waternatuur, waterloop; aan noorden plangebied en Capelse Uiterwaard is deelfunctie water voor de landnatuur toegekend; overige deel plangebied heeft deelfunctie water in bebouwd gebied	U
Milieuverordening Noord-Brabant (1995)	Noorden van plangebied onderdeel van boringsvrije zone (grondwaterbeschermingsgebied) (boring >10 m -mv verboden)	R
Bedrijventerreinen Op Maat (1998)	Periode tot 2014 tekort van 42 ha aan bedrijventerreinen. Waalwijk fungeert voor distri-parken als opvang voor stadsregio 's-Hertogenbosch. Uitbreiding van Haven in westelijke (1 ^e fase) en oostelijke richting (2 ^e fase)	U
Gemeente		
Bestemmingsplan Buitengebied gemeente Waalwijk (1997)	Plangebied: agrarisch gebied met landschappelijke waardevolle openheid, leidingenstrook, hoogspanningsverbinding, straalpad, agrarisch bebouwingsvlak	U
Bestemmingsplan gemeente Sprang Capelle (1992)	Sprangse Sloot: water met landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarden	U
Economisch beleidsplan 1998-2001 (1998)	Korte termijn: ontwikkeling Haven VII Lange termijn: gebied oostelijk van Haven ontwikkelen	U
Ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord (1998)	Eerst ontwikkeling van Haven VII, daarna oostelijke uitbreiding van Haven middels concept "strategie van twee netwerken"	U
Milieubeleidsvisie (concept) gemeente Waalwijk (1998)	Park-management biedt mogelijkheden om concreet invulling te geven aan duurzame ontwikkeling van bedrijventerreinen	U
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan (1998)	Inzetten op fietsnetwerk en stimuleren vervoersmanagement	U

3.3 Procedures en te nemen besluiten

Op basis van de m.e.r.-procedure zal op gemeentelijk niveau de ruimtelijke reservering voor het bedrijventerrein Haven VII worden gevolgd door het ontwikkelen van een nieuw bestemmingsplan. In figuur 3.1 is deze procedure en de relatie met het bestemmingsplan nog eens schematisch weergegeven. Besluitvorming over de exacte milieuhygiënische randvoorwaarden, waaronder concrete activiteiten uiteindelijk geëffectueerd mogen worden, worden te zijner tijd via milieuvergunningen vastgelegd. Afhankelijk van de omvang en soort activiteiten is hiervoor de gemeente danwel de provincie bevoegd, een en ander overeenkomstig de Wet Milieubeheer.

Figuur 3.1 M.e.r.-procedure

IN ≈ initiatiefnemer
 BG ≈ bevoegd gezag
 GS ≈ Gedeputeerde Staten
 Cmer ≈ Commissie voor de milieu-effectrapportage

4 Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste kenmerken van het plan- en studiegebied beschreven. Het plangebied is het gebied waarop het nieuwe bestemmingsplan betrekking heeft. Het studiegebied is het gebied waarin de effecten als gevolg van de aanleg en aanwezigheid van het bedrijventerrein kunnen optreden. Het studiegebied is dus ruimer dan het plangebied. De omvang van het studiegebied kan bovendien per milieuaspect verschillen. Afsluitend wordt ingegaan op te verwachten autonome ontwikkelingen in het plangebied.

4.2 Geologie en geomorfologie

Geologie

Het plangebied ligt in de Centrale Slenk, een geologisch dalingsgebied. De geologische afzettingen in dit gebied dateren uit twee perioden van de geologische geschiedenis.

De in het algemeen slecht doorlatende deklaag bestaat uit afzettingen uit het Holocene, een tijdvak dat circa 10.000 jaar geleden begon en wordt gekenmerkt door een zekere stijging van de temperatuur. Het betreft primariene, fluviatiele afzettingen, die zijn afgezet in een primair milieu onder invloed van getijdenbeweging. De basis van deze afzettingen wordt gevormd door het Hollandveen. In perioden waarin sedimentatie achterwege bleef, is dit Hollandveen gevormd langs de oude Maasloop, het Oude Maasje, alwaar een moerassig milieu heerste. De totale deklaag behoort tot de Nuenen-groep (Westland Formatie). De dikte van de deklaag kan over geringe afstand sterk wisselen. In het plangebied varieert de dikte van enkele meters tot circa 10 meter.

Onder de deklaag bevindt zich een circa 25 meter dik pakket bestaande uit grove tot fijne fluviatiele zanden, waarin af en toe grind wordt aangetroffen. Dit pakket behoort tot de Formaties van Sterksel en Veghel. Deze formaties zijn afgezet in het Pleistoceen, een periode die twee à drie miljoen jaar geleden begon en gekenmerkt wordt door een aantal ijstijden, waarin rivierafzettingen van de Maas zijn gevormd.

Geomorfologie

Na de St-Elizabetsvloed van 1421 was het plangebied bedekt met een estuarium en waren grote delen van nog niet gewonnen veen grotendeels weggeslagen. Onder invloed van getijdenbewegingen ontstond in een zoet milieu een vlakte van getijafzettingen, resulterend in horizontaal of vrijwel horizontaal liggende terreinen zonder reliëf (hoogteverschil is maximaal 0,5 m) die uit zeeklei bestaan [17]. Binnen het plangebied varieert de hoogte van 1,0 m +NAP in het noorden tot 0,6 m +NAP in het zuiden. De kruin van de dijk langs het Zuiderkanaal ligt op een hoogte van circa 2,3 m +NAP. De A59 ligt met een hoogteligging van 1,5 à 1,7 m +NAP boven het huidige maaiveldniveau van het plangebied.

In het plangebied zijn geen zogenaamde Gea-objecten (geologisch, geomorfologisch en of bodemkundig waardevolle objecten) aanwezig [8].

4.3 Bodem, grond- en oppervlaktewater

Bodem

Bodemtypen

Alle in het plangebied voorkomende bodems worden gerekend tot de zee-kleigronden en zijn afgezet in een primair milieu. De zee-kleigronden in dit gebied zijn bodemkundig nog betrekkelijk jonge gronden en behoren tot de kalkrijke poldervaaggronden. Bij deze gronden verkeert de bodemvorming in het beginstadium waarbij de relatief weinig donker gekleurde bovengrond met een laag humusgehalte kenmerkend is [7]. Binnen de poldervaaggronden is voor het plangebied op grond van de samenstelling nog een verder onderscheid aan te brengen tussen zware zavel, lichte klei en moerig materiaal. De poldervaaggronden met een samenstelling van zware zavel bevinden zich rond en ten noorden van de westelijke afbuiging van de weg Ratteval. De poldervaaggronden met moerig materiaal, beginnend dieper dan 80 cm en doorgaand dieper dan 120 cm - mv, komen in het zuidelijk deel van het plangebied voor.

Voor het ten oosten van het plangebied gelegen industrieterrein Haven VI is voor het bouwrijp maken van het gebied onderzoek uitgevoerd naar de bodemsamenstelling. Verspreid over het terrein is een humushoudende bovenlaag aangeboord van circa 30 cm dik, waarbij de grondsoort varieert van zware zavel tot lichte klei. Onder deze bovenlaag is lichte klei aangetroffen met een lutumgehalte variërend van 25 tot 35 %. Vervolgens is op de meeste locaties moerig materiaal aangeboord, dat nogal sterk varieert in dikte. Onder dit moerige materiaal is, in het noordelijk deel op een diepte van 2,00-2,40 m -mv en in het zuidelijk deel op een diepte van 1,00-1,50 m -mv, fijn zand aangeboord met een lutumgehalte variërend van 1 tot 3% en is het M50-cijfer (gemiddelde zandkorrelgrootte) op 180-210 μm geschat [34]. Deze bodemopbouw wordt bevestigd in enkele recent uitgevoerde boringen in het plangebied van Haven VII.

Bodemkwaliteit

In vroeger tijden maakte het plangebied onderdeel uit van het overstromingsgebied van de oude loop van de Maas, het Oude Maasje. Door slibafzettingen tijdens overstromingen is de toplaag van de bodem binnen het plangebied licht verontreinigd geraakt (klasse 1). Dit wordt bevestigd in enkele recent uitgevoerde indicatieve bodemonderzoeken: (zeer) licht verhoogde gehalten aan zware metalen in grond en grondwater. Daarnaast worden ook (zeer) lichte verhogingen van organische microverontreinigingen aangetroffen.

In het plangebied zijn tot op heden geen bodemverontreinigingslocaties bekend. In de nabijheid van het plangebied, op een afstand van 500 m of minder tot de plangrens bevinden zich geen bodemverontreinigingslocaties [27]. Een uitzondering hierop wordt gevormd door de zone tussen de Sprangse Sloot en Lage Leiding. Hierop wordt in deze paragraaf onder het kopje "Oppervlaktewater- en waterbodembodemkwaliteit" nader ingegaan.

Grondwater

Geohydrologische opbouw

De dikte van de slecht doorlatende, overwegend uit klei bestaande, deklaag (Nuenen-groep) varieert binnen het plangebied waarschijnlijk sterk; in het zuiden en midden van het plangebied bedraagt deze 5 m of minder, terwijl in het noorden sprake is van een maximum van circa 10 m. Op een diepte van 1,5-2,5 m onder maaiveld wordt zandig materiaal aangetroffen. Deze vormen de overgang naar het eerste watervoerende pakket (Formaties van Veghel en Sterksel), bestaande uit grofzandige afzettingen met veel grind met een dikte van ongeveer 25 m.

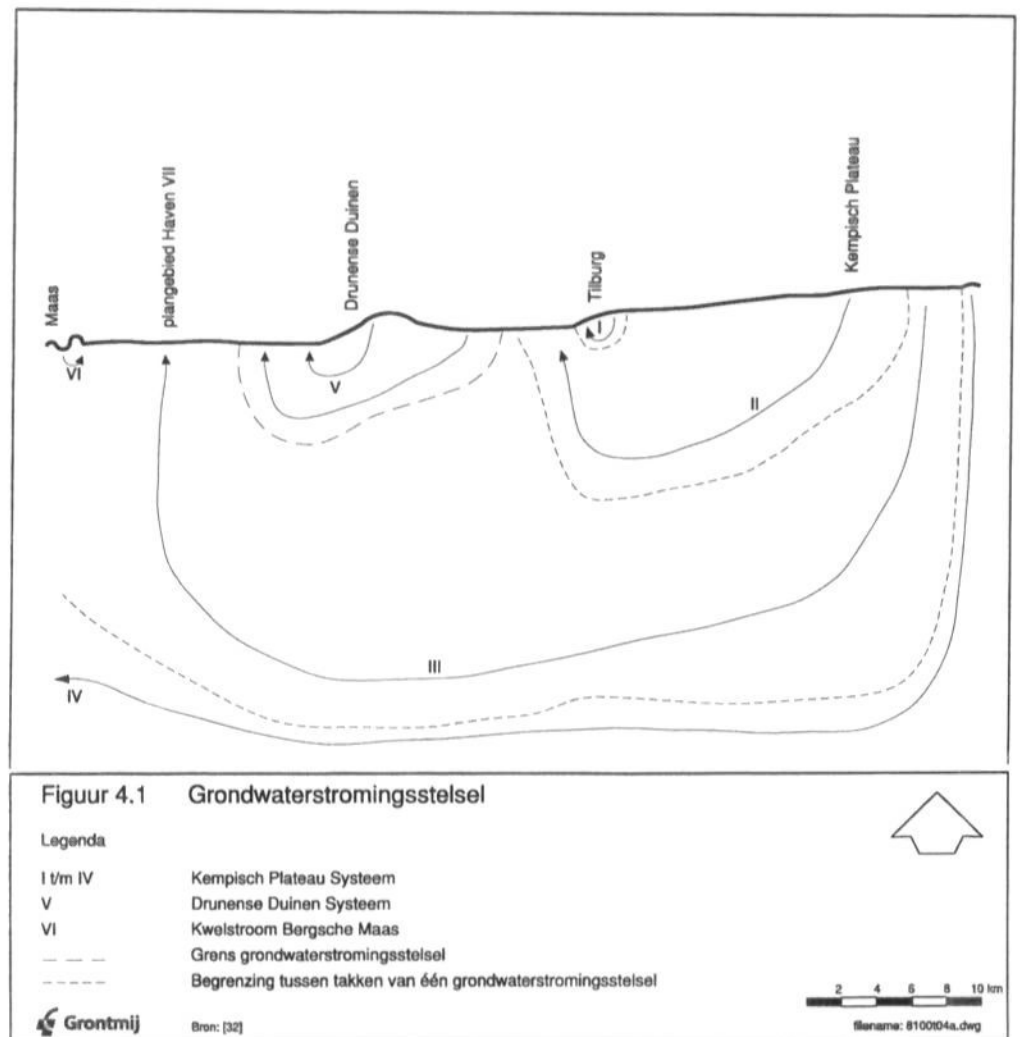
Het tweede watervoerende pakket, bestaande uit matig grove tot grove zanden met plaatselijk veel schelp(rest)en, wordt van het eerste watervoerende pakket gescheiden door een vrij dik kleipakket (40-50 m, Formaties van Tegelen en Kedichem). De basis van het geohydrologisch systeem ligt nog veel dieper en wordt gevormd door op uiteenlopende diepten voorkomende fijnzandige, kleihoudende miocene afzettingen [11].

In het studiegebied zijn gegevens bekend van een boring tot circa 30 m beneden maaiveld (ter plaatse van de kruising Sluisweg/Biesboschweg op het bestaande bedrijventerrein Haven). Uit deze boring blijkt dat de bovenste 7 meter bestaat uit een afwisseling van klei, matig fijne (leemhoudende) zanden en leem. Vanaf deze diepte tot circa 30 meter -mv worden (matig) grove zanden en fijne grinden met inschakelingen van leem, matig fijne zanden en veenresten aangetroffen.

Uit deze boring wordt niet duidelijk waar de overgang van de Westland Formaties naar de Formaties van Veghel en Sterksel moet worden gelegd. Mogelijk behoort de hiervoor beschreven zandondergrond nog tot de Westland Formatie.

Grondwaterstroming

Voor Waalwijk-noordwest is als regionaal grondwaterstromingsstelsel het Systeem van het Plateau van de Kempen van belang. Dit grondwaterstromingsstelsel heeft het hoge Kempisch Plateau, bestaande uit tertiaire afzettingen die gedeeltelijk bedekt zijn met Maasgrinden, als infiltratiegebied. De kleinere westelijke tak van dit stelsel stroomt naar het noorden in de richting van de Maas en is onder te verdelen in vier stroomtakken (zie figuur 4.1).

Voor Waalwijk-noordwest is de op één na diepste stroomtak van belang. Deze stroomtak loopt onder de Drunense Duinen door en komt rond de Maas omhoog [32]. Deze stroomtak kwelt onder andere in de ten noorden van het Zuidelijk Afwateringskanaal gelegen Buitenpolders (het plangebied) op, om vervolgens in zuidelijke richting af te stromen naar het Zuidelijk Afwateringskanaal. De ouderdom van dit kwelwater varieert tussen de 500-1000 jaar [21].

Bovenop dit regionale grondwatersysteem is het subregionale Drunense Duinen Systeem gesuperponeerd. Dit eveneens zoete systeem met een relatief sterke voeding in de duingebieden hangt als een lens in het Kempisch Plateau Systeem. Het systeem is sterk asymmetrisch van vorm. De verblijftijd van het kwelwater afkomstig van het Drunense Duinen Systeem ligt in de orde grootte van enige honderden jaren [21].

Vanuit de Bergsche Maas en het Zuiderkanaal treedt eveneens een kwelstroom op. Deze kwelstroom in het noordelijk deel van het plangebied neemt bij toenemende waterstanden in deze twee wateren in grootte toe. Het Zuidelijk Afwateringskanaal heeft een grote invloed op de grondwaterstand. Door de diepe insnijding in het watervoerend pakket en het lage peil is er sprake van een sterke toestroming van grondwater.

Grondwaterpeil

Door Stiboka [7] zijn op de bodemkaart grondwatertrappen aangegeven die gebaseerd zijn op de gemiddelde hoogste respectievelijk laagste standen van het grondwater in de winter- (GHG²) respectievelijk zomerperiode (GLG³). Het noordelijk deel van het plangebied heeft grondwatertrap IV (GHG >40 cm; GLG 80-120 cm) of Gt VI (GHG 40-80 cm, GLG >120 cm), het deel ten zuiden van de kruising Ratteval-Oude Straat heeft grondwatertrap III (GHG <40 cm; GLG 80-120 cm) [7].

Daarnaast is voor grondwaterstandgegevens van het plangebied en de directe omgeving gebruik gemaakt van het rapport "Advies Bouwrijp maken Haven VI" [34]. In het kader van het opstellen van dit advies zijn zoveel mogelijk gegevens verzameld van bestaande peilbuizen en is tevens een aantal peilbuizen bijgeplaatst.

• *Grondwaterpeil in de deklaag*

In het plangebied en directe omgeving bevinden zich een viertal peilbuizen die onderdeel uitmaken van het landelijk meetnet van TNO-DGV (OLGA). De peilbuizen laten laagste grondwaterstanden zien tot circa 0,30 m -NAP en hoogste grondwaterstanden die reiken tot aan maaiveld. (Vergelijk: het maaiveldniveau ligt op 1,0 m +NAP in het noorden tot 0,6 m +NAP in het zuiden van het plangebied).

De peilbuis (filter in deklaag) ten noordwesten van de boerderij in het plangebied vertoont zeer diepe standen in de zomer (laagste grondwaterstand: 0,84 m -NAP) [34]. De peilen in deze peilbuis zijn lager dan het peil in de Bergsche Maas (en dus in het Zuiderkanaal), maar ook lager dan het polderpeil. Deze lage grondwaterstanden treden op vanaf 1990 en vermoedelijk ligt de oorzaak in een hydrologische ingreep dicht bij de peilbuis, mogelijk een onttrekking.

De nieuwe grondwaterstandswaarnemingen in de deklaag (filterdiepte op circa 1 m -mv) die gedaan zijn in verband met het bouwrijp maken van Haven VII laten in de zomer eveneens grondwaterstanden tot beneden 0,00 m NAP zien, terwijl 's winters de grondwaterstanden, vanwege het hoge neerslagoverschot en de lage bodemdoorlatendheid van de deklaag, reiken tot aan maaiveld [34].

² GHG gemiddeld hoogste grondwaterstand (gemeten t.o.v. maaiveldniveau)

³ GLG gemiddeld laagste grondwaterstand (gemeten t.o.v. maaiveldniveau)

- *Grondwaterpeil in de zandondergrond*

Uit waarnemingen [34] zijn zowel gegevens van natte perioden (bij hoge rivierwaterstanden) als bij droge perioden in en rond het plangebied van Haven VI bekend. De peilbuisfilters staan in de fijne zanden die vanaf een diepte van 1,5-2,5 m -mv worden aangetroffen. De filterdiepte varieert tussen de 3 en 4 m -mv. In natte perioden blijkt dat onder invloed van een kwelstroom vanuit het Zuiderkanaal de grondwaterstijghoogten in deze zandondergrond aan de noordrand van het plangebied het hoogst zijn (stijghoogten tussen 0,74 en 0,66 m +NAP). In het midden van het gebied zijn de grondwaterstijghoogten lager (stijghoogte 0,55 m +NAP) en aan de zuidkant nemen de grondwaterstijghoogten weer wat toe (0,57 m +NAP). Opnames in een droge periode laten globale hetzelfde beeld zien, waarbij de stijghoogtes liggen tussen 0,10 m +NAP in het noorden van het plangebied, 0,20 m -NAP in het midden en 0,10 m -NAP in het zuiden.

Bij een diepe peilbuis, gelegen op circa 500 m afstand van het Zuiderkanaal, direct ten westen van de Sprangse Sloot, bedraagt de hoogst waargenomen stijghoogte 0,62 m +NAP (op 28/12/1994). De overige waargenomen stijghoogten in 1994 en 1995 (jaren met natte wintermaanden) zijn 0,50 m +NAP of lager [34].

In genoemd rapport [34] wordt tevens geconcludeerd dat de stijghoogten in de zandondergrond van oost naar west afnemen.

- *Conclusie*

Uit de diverse waarnemingen blijkt dat er in het algemeen geen grote verschillen worden waargenomen tussen de stijghoogten van het grondwater in de deklaag en van het grondwater in de zandondergrond.

Industriële grondwateronttrekkingen

In het plangebied of de nabijheid ervan komen geen grote industriële grondwateronttrekkingen (> 0,5 miljoen m³/jaar) voor [33].

Grondwaterkwaliteit

De kwelstroom vanuit de Bergsche Maas in het noordelijk deel van het plangebied kenmerkt zich door een relatief hoge hardheid en een hoog chloride- en natriumgehalte. Meer naar het zuiden is het freatisch grondwater sterk antropogeen beïnvloed, onder meer door luchtvervuiling, agrarische bemestingsdruk en stedelijke verontreiniging. De kwaliteit wordt gekenmerkt door hoge gehalten aan nitraat, sulfaat en/of chloride. Uit analyses van TNO blijkt dat het grondwater uit middeldiep gelegen pakketten (22 m -mv) relatief schoon is. De kwaliteit van het diepere grondwater wordt gekarakteriseerd als een sterk tot minder sterk kalkhoudend CaHCO₃-type [28].

Grondwaterbeschermingsgebieden

Het noordelijk deel van het plangebied is aangewezen als boringsvrije zone van het waterwingebied Drongelen. Het beleid is in deze zone gericht op het tegengaan van fysieke aantasting van de afdekkende kleilaag. Buiten en binnen bestaande of nieuwe inrichtingen is het verboden boren dieper dan 10 meter onder het maaiveld uit te voeren (zie figuur 4.2).

Figuur 4.2 Waterlopen en ligging waterwingebied

Legenda

Zuiderkanaal

Oppervlaktewater

Grondwaterbeschermingsgebied Drongelen

○○○○○○○○○○

Waterwingebied

Boringsvrije zone

filename: 8100t02a.dwg

Oppervlaktewater

Waterlopen

Het plangebied wordt globaal begrensd door drie oppervlaktewateren, te weten de Sprangse Sloot en de ernaast gelegen Lage Leiding in het westen en het Zuiderkanaal in het noorden (zie ook figuur 4.2). Het Zuiderkanaal vormt een verbinding tussen de Bergse Maas, het benedenstroomse deel en het bovenstroomse deel van het Oude Maasje nabij Heusden. Het kanaal stroomt via syphons onder de Waalwijksche Haven en het Afwateringskanaal 's-Hertogenbosch-Drongelen door en volgt over een kort traject de vroegere loop van het Oude Maasje. Het Oude Maasje vormde in de vorige eeuw, maar ook nog na de aanleg van de Bergse Maas (1888-1904), een uitloper van de Biesbosch en stond onder getij-invloed. Met de aanleg van de Haringvlietssluis verdween de getijdynamiek nagenoeg. De peilen in de Bergse Maas kunnen oplopen tot boven 2,50 m +NAP.

De Lage Leiding, de waterloop ten westen van de Sprangse Sloot voert water uit de polder af en vormt het begin van het Zuiderafwateringskanaal dat de afvoer van alle polders in de afwateringseenheid verzorgt. Het deel van de polder waarin het plangebied ligt, watert hier ook op af via een aantal syphons onder de Sprangse Sloot. De Sprangse Sloot zelf speelt een belangrijke rol bij de wateraanvoer. Vanuit het Zuiderkanaal wordt water ingelaten ten behoeve van het peilbeheer in het plangebied en de verder stroomafwaarts gelegen polders.

Polderpeil

In het plangebied is het polderpeil (inclusief de Lage Leiding) afgestemd op het agrarisch gebruik van de gronden. In de zomer wordt een polderpeil van 0,25 m -NAP gehandhaafd, 's winters ligt het peil op 0,50 m -NAP. Op het huidige bedrijventerrein Haven VI wordt, gelijk aan het overige deel van bedrijventerrein Haven, een polderpeil van 0,20 m -NAP gehandhaafd.

In het Zuiderkanaal bedroeg het gemiddeld peil in de periode van 1971 t/m 1993 circa 0,56 m +NAP. Vanwege de getijdewerking fluctueert het peil overwegend tussen 0,30 m +NAP en 0,80 m +NAP. De waterstand kan maximaal oplopen tot 1,60 m +NAP, omdat de sluis Keizersveer wordt gesloten bij een peil in de Bergse Maas van 1,50 m +NAP. De peilen in de Bergse Maas kunnen oplopen tot 2,50 m +NAP. Tussen de Bergse Maas en het Zuiderkanaal ligt de Capelsche Uiterwaard met een door bemaling in stand gehouden lager peil (circa 0,50 m -NAP) [48]. Hierdoor zwakt het effect van de hoge rivierwaterstanden op het Zuiderkanaal wat af.

De zomer- en winterstreefpeilen in de Sprangse Sloot bedragen 0,10 m +NAP respectievelijk 0,10 m -NAP.

Oppervlaktewater- en waterbodemkwaliteit

De inlaat van Maaswater gedurende droge periodes betekent een opmenging van het regionale oppervlaktewater met gebiedsvreemd water. Gelet op de macrochemie zal dit leiden tot een verhoging van de sulfaatconcentraties en een toename van het alkalisch karakter. Ook de aanvoer van nutriënten wordt hiermee gestimuleerd. Daarnaast is het echter ook zo dat juist in agrarische gebieden het gebiedseigen oppervlaktewater sterk verontreinigd kan zijn met restanten van bestrijdingsmiddelen, meststoffen en zware metalen (onder meer koper). Hierdoor hoeft de inlaat van Maaswater niet altijd negatief te zijn. Daarnaast komen binnen het plangebied sloten voor met regionale kwel. De toevoer van gebiedsvreemd water naar deze wateren heeft daarentegen wel negatieve consequenties voor de waterkwaliteit.

Uit waterkwaliteitsgegevens van het Hoogheemraadschap van West-Brabant blijkt dat voor het Zuiderkanaal en de Sprangse Sloot de grenswaarden voor fosfaat, stikstof en zware metalen (cadmium, kwik, koper, nikkel, zink) worden overschreden [42].

Ter verduidelijking van de interpretatie van deze en onderstaande water(bodem)kwaliteitsgegevens is in de volgende tabel aangegeven welke soorten waarden hiervoor worden onderscheiden.

Tabel 4.1 **Onderscheiden typen waardering voor water(bodem)kwaliteit**

Type waardering	klasse
streefwaarde	0
grenswaarde	1
toetsingswaarde	2
interventiewaarde	3
signaleringswaarde	4

Waterbodemmonsters van het Zuiderkanaal laten een overschrijding zien van zware metalen, PAK's (polycyclische aromatische koolwaterstoffen), een aantal bestrijdingsmiddelen en minerale olie. De waterbodem wordt daarmee voor de stoffen cadmium en zink ingedeeld in klasse 4 (nog geen overschrijding van signaleringswaarden) en klasse 3. De waterbodem van de Sprangse Sloot wordt door een verhoogd gehalte aan zware metalen, PAK's en minerale olie ingedeeld in klasse 2 [43].

Ook uit een studie [56] waarin de mogelijke inrichting van de Sprangse Sloot als ecologische verbindingszone is bekeken, komt de vervuiling van deze watergang naar voren. Het vermoeden bestaat dat de Sprangse Sloot tijdens de aanleg van een sluis in het Zuiderkanaal is belast met vervuild slib uit dit kanaal. Dit vervuilde slib is op de middenstrook tussen de Sprangse Sloot en de watergang Lage Leiding geplaatst en vervolgens doorgespit. De kwaliteit van de waterbodem van het Zuiderkanaal is klasse 3 en 4 (zie hierboven) en het is dan ook reëel te veronderstellen dat de middenstrook ook in die mate is verontreinigd [56].

In het Programma Bodemsanering/Waterbodemsanering 1997 van de provincie Noord-Brabant [27] is het Zuiderkanaal, de Waalwijksche Haven en het Zuiderafwateringskanaal O-W opgenomen. Voor deze watergangen is het oriënterend onderzoek uitgevoerd. In een verdere voortgang van de procedure tot sanering is in het programma 1997 niet voorzien. Voor het Zuiderkanaal wordt een overschrijding van de interventiewaarden (klasse 4) voor zware metalen, PAK's (Polycyclische Aromatische Koolwaterstoffen) en PCB's (Polychloorbifenylen) aangegeven. Zowel de binnen- als buitenhaven van Waalwijk vertonen verhoogde concentraties, respectievelijk klasse 3 en 4, aan zware metalen, PAK's en PCB's. De waterbodemverontreinigingslocatie van het Zuiderafwateringskanaal O-W wordt, gezien de grote afstand tot het plangebied, verder buiten beschouwing gelaten.

4.4 Landschap

Het plangebied en omgeving, een voormalig heggenlandschap, worden nu gekenmerkt door weidsheid. Door de bedrijfsontwikkelingen rond de haven in deze eeuw is deze structuur minder herkenbaar geworden. Door de centrale ligging van het bedrijventerrein zijn ten oosten en ten westen van dit terrein landschappelijke restructies ontstaan.

In ruimtelijk-visueel opzicht zijn in het landschap twee richtingen herkenbaar: oost-west (rivier, uiterwaarden en Zuiderkanaal) en noord-zuid (slagenlandschap, Sprangse Sloot en Waalwijksche Haven).

Het noordelijk deel van het plangebied heeft een blokvormige verkaveling, het deel ten zuiden van de Ratteval laat nog een deel van de oorspronkelijke strokenverkaveling zien. Als karakteristieke landschappelijke elementen kunnen de dijklichamen van het Zuiderkanaal, het agrarisch bedrijf als enige bebouwing in het plangebied, de hoogspanningsleidingen en de A59 met wegbeplanting worden genoemd. Het agrarisch bedrijf in het plangebied wordt omzoomd door hoogopgaande beplanting van loofbomen. Hierdoor is het bedrijf op grote afstand zichtbaar en vormt als zodanig een markant punt in het verder vlakke, kale landschap van het plangebied. In het landschapsonderzoek Landschapstypering naar visuele kenmerken Noord-Brabant [10] is het plangebied aangegeven als weids gebied en bevindt zich zowel in de visuele invloedssfeer van wegen als van hoogspanningsleidingen.

4.5 Natuur

Algemeen

In deze paragraaf wordt naast een beschrijving van de huidige natuurwaarden ook ingegaan op de aanduidingen uit het natuurbeleid die van toepassing zijn op het studiegebied. Hierbij is een onderscheid gemaakt in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en de Groene Hoofdstructuur (GHS). De Ecologische Hoofdstructuur, afkomstig uit het Natuurbeleidsplan [30] en nader uitgewerkt in beheers- en begrenzingenplannen [6, 31], is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden die onderling met elkaar worden verbonden middels ecologische verbindingzones. De Groene Hoofdstructuur, vastgelegd in de Handleiding Bestemmingsplan Buitengebied [12], is een nadere provinciale uitwerking van de EHS. In onderstaande tabel is ter verduidelijking kort aangegeven welke verschillen er tussen de EHS en GHS bestaan.

Tabel 3.1 Verschil EHS en GHS

	<i>EHS (rijksoverheid)</i>	<i>GHS (provincie Noord-Brabant)</i>
<i>Inhoud</i>	geeft aan welke agrarische gronden beheers-, reservats- of natuurontwikkelingsstatus krijgen	geeft bestemmingen aan het landelijk gebied, waaronder natuur en landschap
<i>Doel</i>	herstel en <u>ontwikkeling</u> natuur en landschap	bescherming <u>aanwezige</u> natuur- en landschapswaarden
<i>Rechtskracht</i>	deelname vrijwillig	rechtskracht, algemeen geldend; bindende voorschriften
<i>Middelen</i>	geld voor aankoop van gebieden en beheersovereenkomsten	aanlegvergunningen en gebruiksverboden, nauwelijks financiële middelen

Dit verschil tussen EHS en GHS is ook doorgevoerd in de beschrijving van (potentiële) natuurwaarden in het studiegebied. De status binnen de EHS wordt beschreven onder "Ecologische structuur", aangezien het hierbij gaat om herstel en mogelijke ontwikkeling van natuur- en landschapswaarden. Bij de beschrijvingen van de bestaande natuurwaarden is de status binnen de GHS aangegeven. De GHS is immers gebaseerd op reeds aanwezige natuurwaarden.

Bij de beschrijving van de bestaande natuurwaarden is onderscheid gemaakt tussen flora en fauna. Binnen deze tweedeling is weer een nadere ruimtelijke onderverdeling gemaakt. Het betreft het gebied ten noorden van het plangebied, de uiterwaarden, het plangebied zelf en tenslotte de natuurgebieden van Staatsbosbeheer ten zuiden van de A59. Deze natuurgebieden, Polder de Binnenbijster, Binnenpolder van Capelle, De Dullaard, De Dellen, Binnenpolder van Besoijen en Labbeget, zijn samengebracht onder één noemer namelijk Labbeget.

Ecologische structuur

Noord-zuid verbinding

De Sprangse Sloot, de westelijke begrenzing van het plangebied, vormt een (toekomstige) verbindende ecologische schakel tussen de uiterwaarden van de Bergse Maas in het noorden en het natuurgebied Labbeget in het zuiden (zuidelijk van de A59). De Sprangse Sloot is in de Ecologische Hoofdstructuur opgenomen als verbindingzone (zie figuur 4.3).

Oost-west verbinding

Als ecologische verbinding in oost-west richting kan de Bergse Maas met uiterwaarden en waterkering worden genoemd. In de Ecologische Hoofdstructuur zijn de dijken langs het Zuiderkanaal als verbindingzone opgenomen. De Bergse Maas vormt in ecologisch opzicht een schakel tussen het zeelei- en het rivierengebied. Als zodanig vormt de Bergse Maas dan ook een actuele en potentiële verbindingzone voor riviergebonden organismen. Over de status van de Capelse Uiterwaard binnen de Ecologische Hoofdstructuur zal eind 1998 een besluit worden genomen. Zoals het zich nu laat aanzien zal het westelijk deel als reservaatgebied worden aangewezen en het oostelijk deel als natuurontwikkelingsgebied. Het deel van de Gansooische Uiterwaard ten westen van het Afwateringskanaal is bestaand natuurgebied, het oostelijk deel is aangegeven als natuurontwikkelingsgebied.

Flora

Plangebied

In de Groene Hoofdstructuur is de Sprangse Sloot als natte verbindingzone aangewezen.

De huidige floristische waarden van het plangebied zijn beperkt. Het gebied is grotendeels in gebruik als grasland (engels raaigras) en landbouwgrond (maïs). Door de inlaat van Maaswater is de flora van de Sprangse Sloot weinig karakteristiek. Plaatselijk bevinden zich in sloten binnen het plangebied waardevolle watervegetaties.

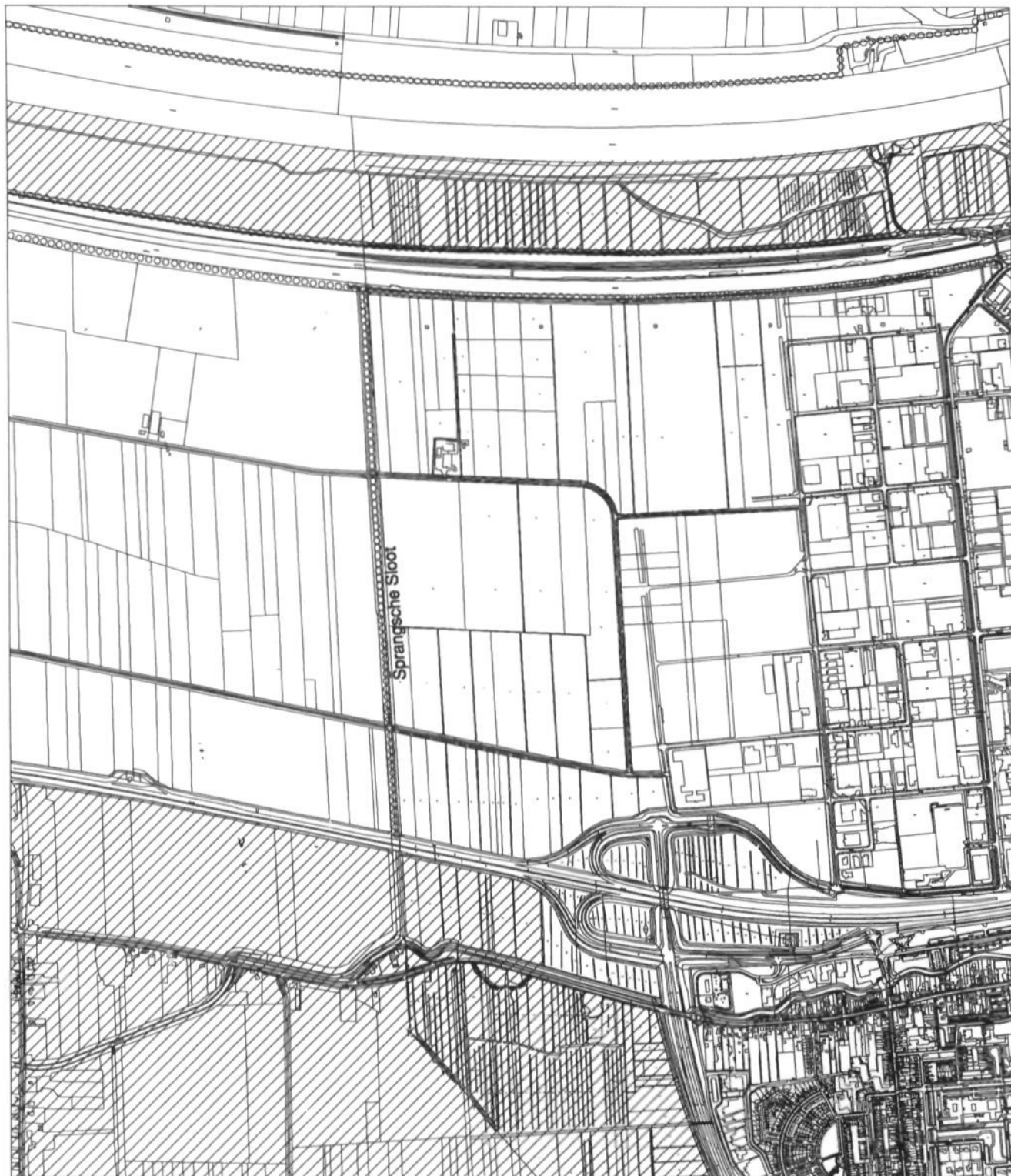
Tijdens de provinciale vegetatiekartering [44] is in de sloten veelvuldig kranswieren van het genus *Chara* (Kransblad) aangetroffen. Verder zijn in geringere mate rossig fonteinkruid, een bedreigde aandachtsoort en holpijp, een kwelindicator aangetroffen. Sporadisch zijn watertentiaan, waterviolier (kwelindicator) en zwanebloem, een beschermd⁴ en als aandachtsoort⁵ aangemerkte plant van moerassige, voedselrijke standplaatsen, gekarteerd. Vooral in de sloten direct ten zuiden van de Oude Straat zijn waardevolle vegetatietypen aangetroffen van waterviolier en holpijp. Van de eenmalig gekarteerde soorten kunnen kransvederkruid en bosbies als aandachtsoorten worden genoemd en het spits fonteinkruid (internationale in zekere mate zeldzame soort). Geen van de aangetroffen soorten zijn opgenomen op de Rode lijst van bedreigde flora in Nederland.

Uiterwaarden

De botanische natuurwaarden in de Capelse Uiterwaard zijn holpijp (kwelindicator) en kranswieren van het genus *Chara* (Kransblad). In enkele laagten in de Capelse Uiterwaard zijn (zeer) plaatselijk wilgenstruweel en natte ruigte aanwezig met vooral riet en liesgras.

⁴ beschermd: wettelijke bescherming volgens het Koninklijk Besluit beschermde inheemse plantesoorten van 1973

⁵ aandachtsoort door Cools (1989) als aandachtsoort of bedreigde aandachtsoort beschouwde soort

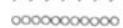
Figuur 4.3 Ecologische Hoofdstructuur

Legenda

Ecologische hoofdstructuur

Reservaat- en natuurontwikkelingsgebied

Verbindingszone

De Gansooiensche Uiterwaard, als hooiland in beheer bij Natuurmonumenten, is in de GHS aangegeven als natuurkerngebied voor moerasvogels en planten en -gezelschappen. In deze uiterwaard is met soorten als waterviolier, bosbies en holpijp (kwelindicatoren) en grote pimpernel (typische soort voor het fluviatiele district) sprake van een grotere botanische waarde dan in de Capelsche Uiterwaard.

De dijken langs de Bergsche Maas en het Zuiderkanaal zijn geen onderdeel van de GHS. Op deze dijken worden incidenteel stroomdalsoorten zoals *echte kruisdistel*, *heksenmelk*, *smalle rolklaver* en *heelblaadjes* aangetroffen. Door het intensief agrarisch gebruik worden de dijken vooral gekenmerkt door soortenarme vegetaties met engels raaigras. De potentiële waarden van de dijken zijn groot omdat een gunstig milieu voor waardevolle stroomdalsoorten op de zuidhelling kan worden gecreëerd. Bovendien komen in de bermen in dit gebied stroomdalsoorten talrijker voor en groeit een aantal stroomdalplanten alleen nog maar in de bermen. Bij een aangepast beheer en een gunstige abiotische uitgangspositie is een snelle verspreiding vanuit de bermen mogelijk.

Labbegat

Deze natuurgebieden mogen tot één van de belangrijkste (potentiële) natuurgebieden in Noord-Brabant worden gerekend. De kansrijkdom van deze gebieden voor natuurontwikkeling heeft vooral betrekking op de bijzondere hydrologische situatie. Er is sprake van actuele en potentiële kwel van zeer goede kwaliteit. In de GHS zijn deze natuurgebieden aangewezen als natuurkerngebied voor moeras- en struweelvogels en planten en -gezelschappen. Voor het toekomstig natuurgebied zijn twee streefbeelden geformuleerd. Voor een deel van het gebied is het streefbeeld laagveenmoeras met lokaal schraallanden en bloemrijke graslanden. Het tweede streefbeeld bestaat uit natte schraallanden en bloemrijke graslanden in combinatie met behoud en herstel van het kleinschalige landschap [31].

Op een aantal plaatsen is reeds sprake van (zeer) soortenrijke graslanden en waardevolle moerasvegetaties. Tijdens een inventarisatie in 1993 zijn soorten als krabbescheer en waterviolier aangetroffen. Krabbescheer komt voor in laagveenmoerassen op de overgang van zand naar klei/veen, waterviolier duidt op een kwelsituatie. Verder zijn enkele rietorchissen en dotterbloem waargenomen.

Fauna

Plangebied

Het noordelijk deel van het plangebied is in de GHS aangewezen als natuurkerngebied voor kleine zwanen. Echter, tijdens de provinciale zwanentelling van 1997 [53] is het plangebied niet meer als vaste pleisterplaats voor zwanen aangemerkt. Derhalve wordt dit deel van het plangebied niet meer als natuurkerngebied aangegeven en is daarmee geen onderdeel meer van de GHS (mondelinge mededeling medewerker provincie Noord-Brabant). De Polder ten Westen van de Vrijhoevensche Vaart, gelegen ten westen van het plangebied, is inmiddels een vaste pleisterplaats voor kleine zwaan en knobbelzwaan.

In 1987 is in het plangebied en omgeving de laatste broedvogelkartering van de provincie uitgevoerd. Gezien de ouderdom van deze kartering en de ontwikkelingen in de daaropvolgende periode (o.a. ontwikkeling Haven VI) zijn deze gegevens niet meer bruikbaar.

Tijdens herpetofauna-onderzoek van de provincie Noord-Brabant [26] zijn in het plangebied geen herpetofaunasoorten aangetroffen. De waterbiotopen binnen het plangebied, de Sprangse Sloot en een afwateringssloot, zijn als slecht beoordeeld. De wateren hebben nauwelijks meer enige waarde als leefgebied voor amfibieën.

Uiterwaarden

De noordelijk van het plangebied gelegen Capelsche Uiterwaard is in de GHS aangegeven als natuurkerngebied voor moerasvogels, weidevogels en zwanen. Dit gebied zal op termijn als natuurontwikkelings- en reservaatgebied worden ingericht. Het streefbeeld voor natuurontwikkelingsgebieden bestaat uit het creëren van ondiep water met het oog op verlandingsgemeenschappen afgewisseld met plas-dras situaties. Deze vormen het biotoop van diverse soorten weide-, water- en moerasvogels. Door extensieve begrazing en lokaal hooilandbeheer kunnen tevens lokaal stroomdalgraslanden tot ontwikkeling worden gebracht. Voor de reservaatgebieden is het beheer gericht op botanisch beheer van de graslanden, weidevogelbeheer en landschapsonderhoud.

Het uiterwaardengebied vormt het leefmilieu voor amfibieën als (de algemene soorten) gewone pad, bruine kikker en kleine watersalamander. De Capelsche en Gansooiensche Uiterwaard hebben voorts een belangrijke functie als zomer- en/of winterbiotoop voor weidevogels, steltlopers (onder andere de Rode lijstsoorten tureluur en watersnip), zwanen (kleine zwaan en wilde zwaan) en verschillende soorten eenden (waaronder smient, kraakeend en slobbeend). De uiterwaarden vormen tevens een belangrijke overwinteringsplaats voor ganzen (kol- en rietgans) [53].

Voor de overige faunasoorten hebben beide uiterwaarden geen bijzondere betekenis [29].

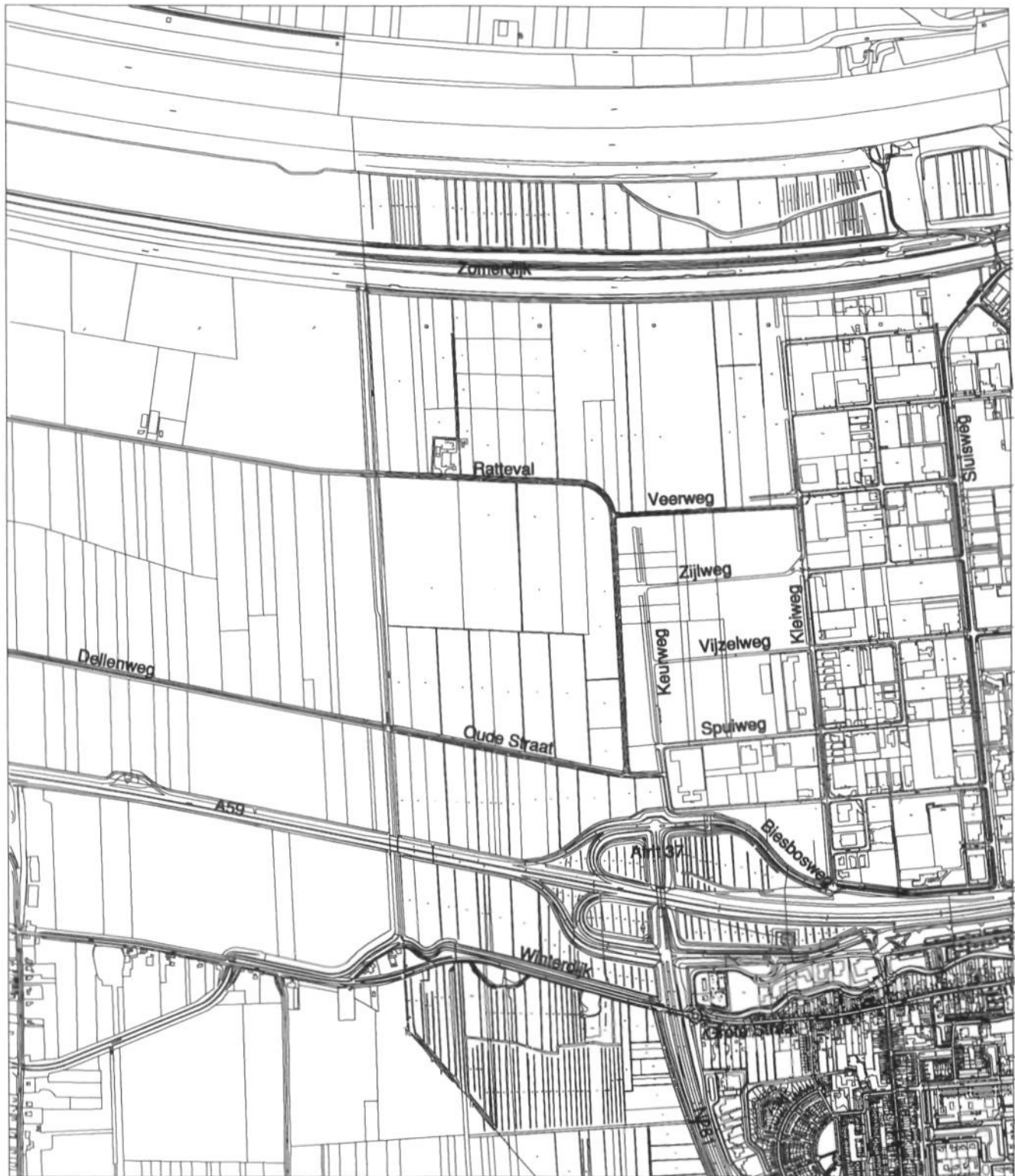
Labbegat

In het natuurgebied Langstraat is in 1997 [47] door Staatsbosbeheer een broedvogelinventarisatie uitgevoerd, waarbij 28 broedvogelsoorten zijn aangetroffen (vgl.: 23 soorten in 1994 [46]). Als bijzondere en/of bedreigde broedvogelsoorten kunnen de patrijs, scholekster, blauwborst en roodborsttapuit worden genoemd. In grote aantallen komen meerkoet, winterkoning, kleine karakiet, grasmus, tjiftjaf en rietgors voor.

Verder zijn in het natuurgebied van Staatsbosbeheer reeën en bunzingen aangetroffen en is het gebied met vijf soorten amfibieën, waaronder de heikikker, de rijkste van de regio.

4.6 Cultuurhistorie en archeologie**Cultuurhistorie**

In het jaar 1000 was het gehele gebied tussen de Maas en de Loonse en Drunense Duinen bedekt met veen. In de Middeleeuwen is dit uitgestrekte veengebied ontgonnen vanaf de dijk van het Oude Maasje bij Drongelen. Er werd ontgonnen volgens het zogenaamde slagenprincipe: in lange smalle kavels (slagen). De kavels werden van elkaar gescheiden door sloten met daarlangs in het lage, natte deel heggen (plangebied) en in het hoge, drogere deel elzen- of eikenwallen (slagenlandschap). Door het ontginnen en stelselmatig ont-trekken van water is het veen gaan inklinken. De maaiveld-daling die dit tot gevolg had, maakte dat de ontgonnen gebieden snel ongeschikt werden voor agrarisch gebruik. Daarom is men vervolgens in zuidwaartse richting nieuw veengebied gaan ontginnen. De toenmalige achterkade ter hoogte van de Oude Straat fungeerde bij de nieuwe ontginning als ontginningsbasis. Dergelijke Oude Straten gaven vroeger aan waar percelen eindigden of waar mogelijk oude nederzettingen hebben gelegen. De Oude Straat in het plangebied lag op 2400 m afstand precies parallel aan de oeverwal van de Oude Maas. Op exact dezelfde afstand zuidwaarts ligt de Oude Straat te Sprang. Wellicht hebben hiertussen nog enige grenzen gelegen die de perceelslengten op de gangbare maat van 1200 m brengen [54].

Figuur 4.4 Infrastructuur

Legenda

Ratteval Infrastructuur

100 200 300 400 500m

filename: 810005a.dwg

De Sprangse Sloot is een restant van een vroegere turfvaart die is teruggebracht tot niet meer dan een brede sloot. Vroeger waren er talrijke haventjes in de regio die via in noord-zuid richting gegraven turfvaarten in verbinding stonden met het Oude Maasje, dat vroeger een belangrijke waterweg was. Tijdens de Elizabethsvloed (1421) kwam het gebied ten noorden van Waalwijk onder water te staan. Als gevolg hiervan is op het deels afgegraven veen een kleilaag afgezet. Binnen de dijken ontstond een grootschalig estuarium. Toen na verlandings het gebied weer geschikt werd gemaakt voor agrarisch gebruik is het oude slagenlandschap weer in ere hersteld. Het verkavelingspatroon in de zuidwestelijke punt van het plangebied is nog een verkavelingsrelict ontstaan voor 1840.

De Zomerdijk langs het Zuiderkanaal maakte in de periode tussen 1840 en 1900 reeds onderdeel uit van het wegennetwerk. De huidige Oude Straat is een relict ontstaan voor 1840, die binnen het plangebied nog voor een deel als achterkade zichtbaar is. Het dijkje langs de westzijde van de Sprangse Sloot is een dijkrelict uit de periode voor 1840, deels voor 1500 [25].

In het plangebied zijn geen beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten of bebouwing met cultuurhistorische waarde aanwezig [18].

Archeologie

Bij de Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) zijn tot op heden geen archeologische vindplaatsen in het plangebied en de directe omgeving bekend [49]. Gezien de verwoestende werking van de Sint-Elizabethsvloed uit 1421 zijn archeologische vondsten in het plangebied ook niet erg waarschijnlijk.

4.7 Grondgebruik

Infrastructuur

Auto

Het plangebied wordt in de huidige situatie ontsloten door een tweetal wegen, de Ratteval en de Oude Straat (zie figuur 4.4). Ten noorden van het plangebied ligt de Bergsche Maas, een belangrijke vaarweg.

Het plangebied wordt aan de zuidkant begrensd door de A59 en afslag 37, waar wordt aangesloten op N261. De A59 verbindt Waalwijk met 's-Hertogenbosch en Raamsdonkveer. De N261 verbindt Waalwijk met Tilburg. Het autoverkeer op de N261 maakt een behoorlijke groei door: 4,1 % tussen juni 1995 en juni 1996. Ook in de toekomst wordt rekening gehouden met een gemiddelde groei van zo'n 2% per jaar. In de huidige situatie kent de N261 reeds congestieproblemen in de drukke uren. Voor Waalwijk treden deze problemen op ter plaatse van de aansluiting met de A59 (noordelijke tak 5.000-7.000 mvt/etm, zuidelijke tak: 7000-10.000 mvt/etm) en de kruising met de Professor Kamerlingh Onnesweg (tot 7000 mvt/etm) [50].

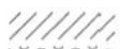
Openbaar vervoer

Uit de inventarisatie ten behoeve van het Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan [50] blijkt dat voor industrieterrein Haven en Haven VII onvoldoende openbaar vervoer (bus) voorzieningen aanwezig zijn. Het bestaande bedrijventerrein Haven wordt niet door een openbaarvervoerlijn ontsloten. Dit ondanks verschillende inspanningen van de gemeente Waalwijk om het bedrijventerrein Haven in de bestaande lijnvoering van de BBA (Brabantsche Buurtspoorwegen en Autodiensten) op te nemen.

Figuur 4.5 Leidingstroken en Geluidzones

Legenda

Straalpad (bebouwingsvrije hoogte: = 80m + NAP)

Reservering leidingenstrook

Zone hoogspanningsleiding

Zonegrens bedrijventerrein Haven (t/m VI)

Geluidcontouren A59

Landbouw

Het plangebied is in agrarisch gebruik, waarbij de gronden zowel als grasland als voor de akkerbouw in gebruik zijn. Aan weerszijden van de Oude Straat liggen in meest oostelijke richting graslanden, terwijl richting de Sprangse Sloot alle percelen voor akkerbouw in gebruik zijn. Aan weerszijden van de Ratteval wordt, met uitzondering van een viertal graslandpercelen, het grondgebruik gekenmerkt door akkerbouw.

Een aantal van deze percelen behoort aan de in het plangebied aanwezige melkveehouderij. De overige gronden zijn percelen los-land van diverse buiten het plangebied gevestigde bedrijven, deels in eigen gebruik, deels gepacht.

Bebouwing

Als enige bebouwing in het plangebied is een melkveehouderij aanwezig. Het bedrijf ligt in het noordelijk deel van het plangebied aan de weg Ratteval. In de nabijheid van het plangebied bevindt zich de bebouwing van bedrijventerrein Haven (270 hectare). De dichtstbijzijnde woonbebouwing bevindt zich op een afstand van circa 600 m van het te realiseren bedrijventerrein Haven VII. Ter plaatse van het bestaande bedrijventerrein Haven ligt de woonbebouwing van Waalwijk op kortere afstand, namelijk circa 200 m.

Recreatie

Het plangebied heeft op dit moment geen recreatieve waarde. Evenmin wordt het plangebied doorkruist door recreatieve fiets- of wandelroutes.

Leidingen

Direct ten zuiden van de dijk langs het Zuiderkanaal bevindt zich een reservering voor een leidingenstrook met een breedte van 50 m. Zuidelijk van deze leidingenstrook bevindt zich een hoogspanningsleiding waarvan de breedte van de zone eveneens 50 m bedraagt (zie ook figuur 4.5).

Binnen deze twee zones van elk 50 m breed dient ten aanzien van het bouwen als het uitvoeren van andere werken en/of werkzaamheden advies te worden ingewonnen bij de leidingbeheerder(s). Vergunningen mogen slechts worden verleend, indien de belangen van de leidingen niet worden geschaad en/of geen gevaar ontstaat voor derden.

Ten noorden van de A59 loopt schuin over het plangebied een straalpad met een hoogteaanduiding van 80 m +NAP (zie figuur 4.5). Binnen dit pad, dat een breedte van 200 m heeft, mag geen bebouwing hoger dan 80 m +NAP worden geplaatst.

4.8 Woon- en leefmilieu

Geluid

Op het huidige bedrijventerrein Haven (inclusief Haven VI) is de vestiging van categorie A-inrichtingen toegestaan, zodat in het kader van de Wet Geluidhinder een geluidzone is vastgesteld rond dit terrein. Deze zone (ligging 50 dB(A)-contour) is vastgesteld door Gedeputeerde Staten in maart 1991. Vanwege uitbreidingen van het bedrijventerrein die nadien hebben plaatsgevonden (ondermeer aanleg van Haven VI) is de zonegrens in westelijke en oostelijke richting verlegd (vastgesteld bij besluit door B&W, d.d. 3 juli 1997). In februari 1998 is door de provincie Noord-Brabant een saneringsprogramma voor het industrieterrein Haven opgesteld. Hierin is de voorgestelde wijziging van de ligging van de 50 dB(A)-contour overgenomen. Relevant voor het plangebied is de westelijke ligging van de zonegrens (ligging 50 dB(A)-contour) van het industrieterrein Haven. Oorspronkelijk lag deze in het verlengde van de N261 en liep door tot aan de Bergsche Maas.

Zoals aangegeven is de zonegrens in westelijke richting opgeschoven en loopt thans direct ten oosten van de melkveehouderij in het plangebied van Haven VII, evenwijdig aan de noord-zuid verlopende sloten. De noordgrens van deze zone ligt op de zomerdijk van de Bergsche Maas, de zuidgrens ligt ten zuiden van de A59 over de Westeinde en de Grote Straat (zie ook figuur 4.5).

De 50 en 55 dB (A) contouren van de A59 liggen, uitgaande van een waarnemingshoogte van 4,5 m op 600 respectievelijk 260 meter uit de weg-as.

In de huidige situatie is de cumulatie van geluid afkomstig van het bedrijventerrein Haven en de A59 niet bepaald, aangezien hier geen sprake is van nabij gelegen geluidgevoelige gebieden. Figuur 4.5 geeft voor het cumulatieve-effect dan ook geen goed beeld. Ter hoogte van het snijpunt van de 50 dB(A)-contour van de A59 en de zonegrens van het bedrijventerrein Haven (incl. Haven VI) zal de werkelijk geluidbelasting dan ook iets hoger liggen dan 50 dB(A). Rekening houdend met dit cumulatieve-effect ligt het 50 dB(A)-punt dan ook iets noordwestelijk van genoemd snijpunt.

Lucht (geur)

Wegverkeer

Landelijk zijn grenswaarden gesteld voor de emissies van bepaalde stoffen die in de toekomst zullen worden aangescherpt. Met behulp van een milieumodel is voor de gemeente Waalwijk de luchtverontreiniging, geproduceerd door het wegverkeer, bepaald. De landelijk gestelde grenswaarden voor de stoffen CO, NO₂ (stikstofdioxide en C₆H₆ (benzeen)) worden in Waalwijk ten gevolge van het wegverkeer nergens overschreden [50].

Industrie

Er zijn geen algemene gegevens over de huidige luchtkwaliteit in het plangebied bekend. Op het bestaande bedrijventerrein Haven wordt door de provincie en HIMH alleen van het bedrijf Zeneca Resins bv de emissie geregistreerd.

Externe veiligheid

Op het bestaande bedrijventerrein Haven (incl. Haven VI) zijn geen bedrijven aanwezig die in het kader van de vergunningaanvraag Wet Milieubeheer verplicht zijn om een Externe Veiligheidsrapportage (EVR) op te stellen. Dit houdt in dat er op het bedrijventerrein geen bedrijven zijn gevestigd, die een significant risico kunnen veroorzaken.

4.9 Autonome ontwikkeling

Geomorfologie, bodem en water

Voor wat betreft de aspecten geologie en geomorfologie zijn op dit moment geen autonome ontwikkelingen te verwachten.

Voor oppervlaktewater en grondwater kan het provinciale waterbeleid als autonome ontwikkeling worden gezien. Dit waterbeleid richt zich onder andere op verbetering van de waterkwaliteit door terugdringen van de invloed van diffuse bronnen, beperken en zo mogelijk terugbrengen van grondwateronttrekkingen. Daarnaast zijn verbetering van de waterhuishouding en herstel van de meandering van natuurbeken en natuurvriendelijke oeverinrichting van kreekssystemen in het zeekleigebied onderdeel van het provinciaal waterbeleid.

Natuur

In het studiegebied zijn zoals in § 4.5 is aangegeven een aantal (natuur)gebieden en oppervlaktewateren onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. In het Natuurbeleidsplan [30] is tot doel gesteld deze EHS binnen een periode van ongeveer 25 jaar te realiseren. De komende jaren zullen voor de verschillende onderdelen van de EHS gronden worden aangekocht. Na aankoop zullen deze terreinen overeenkomstig het gewenste streefbeeld worden ingericht en beheerd. Op termijn zal de invulling van de EHS leiden tot een vergroting van de natuur en landschapswaarden in het studiegebied.

In een besluit van B&W van de gemeente Waalwijk (nr. 49/091297) is aangegeven dat de bereidheid bestaat voor het aanwijzen van (een deel van) Waalwijk-Noord-Oost als natuurcompensatiegebied. Dit ter voorbereiding van de eventueel vereiste natuurcompensatie bij realisering van woningbouwlocatie Landgoed Driessen of bedrijventerrein Haven VII.

De zuidelijke dijk van de Bergsche Maas, ten noorden van het Zuiderkanaal zal in het kader van het Deltaplan Grote Rivieren voor het einde van het jaar 2000 waar nodig worden verbeterd. Ter hoogte van het plangebied zijn geen aanpassingen aan de dijk voorzien. Ten aanzien van het beheer is voor het buitentalud van dit dijkvak voorzien in een omschakeling van intensief agrarisch beheer naar aangepast agrarisch beheer. Op het binnentalud wordt het huidige intensief agrarisch beheer gehandhaafd. Op basis van vrijwilligheid zal worden gestreefd naar extensivering van het beheer.

Cultuurhistorie en archeologie

Voor de aspecten cultuurhistorie en archeologie zijn geen autonome ontwikkeling te verwachten.

Grondgebruik

De aansluiting van de A59 met de N261 (Tilburg-Waalwijk) zal op termijn worden gewijzigd. De noordelijke en zuidelijke aansluiting worden voorzien van een enkelstrooksrotonde, ook wel turbo-rotonde genoemd. De plannen zullen, zoals vastgelegd door de provincie Noord-Brabant en het Rijk, medio 1999 besteksgereed zijn, zodat in het najaar van 1999 met de uitvoering kan worden gestart.

Met de aanleg van de noordelijke turbo-rotonde wordt tevens een nieuwe ontsluitingsweg naar Haven VI aangelegd.

In februari 1998 is besloten dat de N261 ter plaatse van de aansluiting op de Professor Kamerlingh Onnesweg een autoweg met een ongelijkvloerse kruising zal worden.

Ten westen van Waalwijk en ten noorden van het bebouwingslint van Sprang-Capelle ligt het plangebied voor de bouw van een nieuwe woonwijk. Deze woonwijk, Landgoed Driessen genaamd, voorziet in de realisatie van ruim 2000 woningen. De nieuwe woningen komen direct ten zuiden van het natuurgebied van Staatsbosbeheer ("Labbegat") te liggen.

5 Voorgenomen activiteit, alternatieven en varianten

5.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden alternatieven voor de inrichting van bedrijventerrein Haven VII beschreven. Alvorens tot de beschrijving van de alternatieven wordt overgegaan, wordt in paragraaf 5.2 beschreven op welke wijze de ontwikkeling van Haven VII past binnen de Ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord. Richtinggevend voor de ontwikkeling van alternatieven en varianten is enerzijds de Ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord, anderzijds het concept van duurzame bedrijventerreinen, zoals dat door Grontmij en Kolpron is ontwikkeld in het kader van Brabant Manifest. In paragraaf 5.3 worden de verschillende aspecten van duurzame bedrijventerreinen uiteengezet. Vervolgens worden in paragraaf 5.4 de verschillende inrichtingsalternatieven voor het bedrijventerrein Haven VII globaal beschreven. In paragraaf 5.5 wordt per inrichtingsbouwsteen de inhoud van de verschillende inrichtingsalternatieven en -varianten nader uitgewerkt.

5.2 Ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord: de inrichting van Haven VII

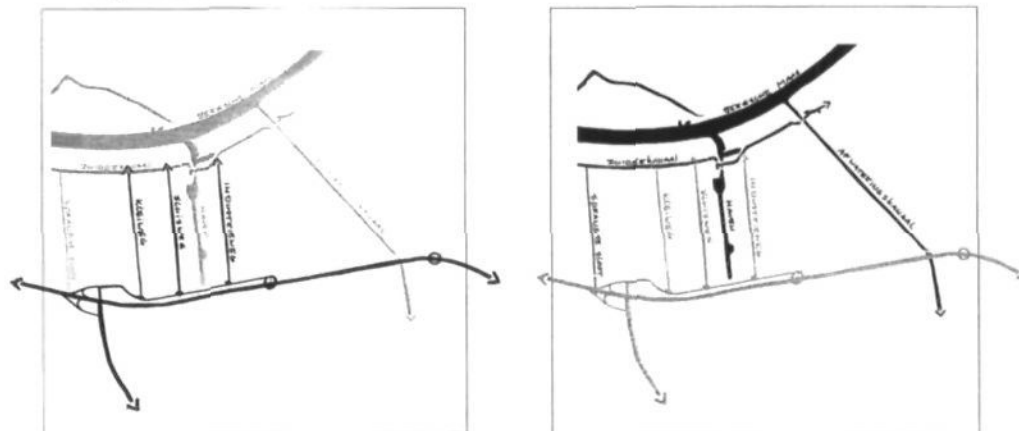
Algemeen

In de ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord [1] is de ontwikkeling van bedrijventerrein Haven VII niet als een op zichzelf staande activiteit beschreven maar in samenhang met de omgeving en de regio gezien. Onderstaand wordt ingegaan op de wijze hoe de ontwikkeling van Haven VII past binnen de karakteristieken van de regio en welke betekenis en functie Haven VII binnen de regio zal innemen.

Haven VII en de karakteristieken van de regio

Bij de ontwikkeling van Haven VII wordt uitgegaan van het samengaan en het duurzaam naast elkaar bestaan van de stedelijke functies (gekoppeld aan infrastructuur) en natuurlijke functies (gekoppeld aan watersysteem). Binnen deze zogenaamde "strategie van twee netwerken" (stedelijk en natuurlijk netwerk) zullen potentiële natuurlijke functies binnen het watersysteem worden benut om de huidige groene structuur van de regio uit te breiden.

Strategie van twee netwerken

Voor Haven VII betekent dit concreet de ontwikkeling van een ecologische verbindingszone langs de Sprangse Sloot en een groenzone van een lagere ecologische orde tussen Haven VI en VII. De Sprangse Sloot vormt de verbindende schakel tussen de uiterwaarden ten noorden van het plangebied en de natuurgebieden van Staatsbosbeheer (kort aangeduid als "Labbeget") ten zuiden van de A59. De groenzone tussen Haven VI en VII versterkt de ecologische verbindingfunctie van de uiterwaarden inclusief de dijken (oost-west).

De zone van de Sprangse Sloot en de nabijgelegen Lage Leiding dient zodanig te worden uitgewerkt dat deze naast de genoemde ecologische verbindingfunctie ook als westelijke begrenzing van het plangebied kan gaan fungeren. De waterhuishouding van de polder ten westen van het plangebied dient te worden gewaarborgd.

Verder zullen typische elementen die passen in het landschap, zoals lineaire (dijk)beplantingen, worden ingezet om de groene structuur te versterken. Een mogelijk verdergaande versterking van de groene structuur van de regio kan worden bereikt door de ontwikkeling van de ecologische verbindingfunctie van het Afwateringskanaal 's-Hertogenbosch-Drongelen ten oosten van het huidige bedrijventerrein Haven. Een en ander in samenhang met de (op de langere termijn) ontwikkeling van bedrijventerrein Haven-Oost met "bedrijvigheid in het groen", waarbij tevens een combinatie van groen en recreatie wordt voorgestaan. Deze maatregelen vallen echter niet binnen de reikwijdte van de ontwikkeling van Haven VII en worden in dit MER dan ook niet nader beschouwd.

De ten zuiden van het plangebied gelegen rijksweg, de A59, biedt een goed uitgangspunt voor de realisering van hoogwaardige bedrijvigheid met een hoge dynamiek. Deze representatieve zone met hoogwaardige bedrijvigheid langs de A59 zal als zichtlocatie gaan fungeren.

De plaats en functie van Haven VII binnen de regio

Met de ontwikkeling van Haven VII wordt door de gemeente Waalwijk invulling gegeven aan haar economisch beleid. Op deze wijze blijft de centrumfunctie van de gemeente gewaarborgd en wordt de regionale positie van Waalwijk verder uitgebouwd. Met de realisering van Haven VII wordt zowel voorzien in de lokale als regionale behoefte aan bedrijventerreinen.

In samenhang met de realisering van Haven VII zal een multimodale overslagvoorziening op bedrijventerrein Haven worden aangelegd om de combinatie van vervoer over water en weg te optimaliseren. Aan de reeds op Haven gevestigde bedrijven en de toekomstige bedrijven van Haven VII biedt de ontwikkeling van een containerterminal een vestigingsplaatsvoordeel. Met name bedrijven gericht op transport, groothandel en VAL kunnen van de containerterminal gebruik maken.

Bij de werving van bedrijven en de toewijzing van gronden in Haven VII zal met deze multimodaliteit rekening worden gehouden. Daarnaast zal nog de mogelijkheid worden geboden om niet-kadegebonden bedrijvigheid te verplaatsen naar Haven VII zodat vrijkomende gronden benut kunnen worden voor kadegebonden bedrijvigheid.

5.3 Duurzaam bedrijventerrein

5.3.1 Algemeen

Duurzaamheid is in het kader van duurzame ontwikkeling een begrip met een zeer brede betekenis. Doelen die daarbij worden nagestreefd lopen zeer uiteen en kunnen uiteenlopend worden geformuleerd. Een groot deel van de mogelijke doelstellingen is onder te brengen onder de volgende vier hoofd-doelstellingen:

- zo zorgvuldig mogelijk omgaan met ruimte en ecosystemen;
- het zoveel mogelijk beperken van schadelijke effecten van ingrepen en maatregelen;
- zo zorgvuldig mogelijk omgaan met eindige grondstoffen;
- het zoveel mogelijk beperken van milieubelasting, zoals bijvoorbeeld geluid en emissies.

In het kader van het Brabant Manifest [51] zijn deze doelstellingen doorvertaald naar een integraal concept voor een vernieuwend en duurzaam bedrijventerrein. Het duurzame karakter van dit terrein en de activiteiten die hierop plaatsvinden, wordt gewaarborgd doordat wordt gestreefd naar een synthese van ecologie en economie. Het integrale concept is opgebouwd uit vier bouwstenen. Deze bouwstenen zijn:

- netwerken;
- duurzame ruimtelijke inrichting;
- toegesneden logistieke concepten;
- parkmanagement.

Het concept voor een vernieuwend en duurzaam bedrijventerrein is een zeer ambitieus initiatief van de provincie Noord-Brabant, dat in de verdere planvorming van bedrijventerrein Moerdijkse Hoek nader zal moeten worden uitgewerkt en geconcretiseerd. Onderstaand worden de bouwstenen voor dit vernieuwend en duurzaam bedrijventerrein beschreven.

Bij de beschrijving van de inrichting van Haven VII (§ 5.5) zullen, waar relevant, op basis van het concept voor een vernieuwend en duurzaam bedrijventerrein varianten voor inrichtingsbouwstenen worden beschreven. Op deze wijze zal invulling worden gegeven aan duurzaamheid op het bedrijventerrein Haven VII.

5.3.2 Netwerken

Op het duurzame bedrijventerrein werken bedrijven onderling en met overheden samen met als doel een bijdrage te leveren aan een duurzame productie van goederen. Gelijktijdige versterking van milieu en economie is het uitgangspunt bij het vormgeven van het bedrijventerrein. De rentabiliteit van de samenwerkingsverbanden zowel op het gebied van milieu als van economie staat bij het duurzame bedrijventerrein voorop.

Er is een tweetal typen netwerken te onderscheiden, namelijk:

Economische netwerken

Op het terrein wordt gestreefd naar een optimale afstemming van zowel horizontale relaties (bijvoorbeeld stofkringlopen) als verticale relaties (relaties binnen de produktieketen c.q. van grondstof tot eindproduct) tussen bedrijven onderling en/of kennisinstellingen zodat combinaties ontstaan die elkaar in economisch opzicht aanvullen. Nieuwe bedrijven zijn zowel in kennis en kunde als in functioneel opzicht complementair aan de reeds aanwezige (delen van) clusters.

"Ecologische" netwerken

Bij het benutten van "ecologische" netwerken gaat het om onderlinge samenwerking op het gebied van reststoffen, energie en/of water (extern) en sluiten van stofketens. Relaties tussen bedrijven hieromtrent kunnen plaatsvinden in de zin van integraal ketenbeheer, alsmede in de zin van industriële ecologie. Bij de inrichting van het terrein kan rekening worden gehouden met infrastructuurle voorzieningen, zoals een extra brede leidingstrook langs de wegen zodat er leidingen kunnen worden gelegd van het ene bedrijf naar het andere.

5.3.3 Duurzame ruimtelijke inrichting

Bij de ontwikkeling van het bedrijventerrein wordt rekening gehouden met de landschappelijke kwaliteiten van de omgeving. Op bedrijventerreinniveau zal sprake zijn van een duurzame ruimtelijke inrichting door uit te gaan van efficiënt ruimtegebruik, het integreren van aanwezige waarden op het terrein, het gebruik maken van collectieve voorzieningen en het zuinig omgaan met de beschikbare ruimte.

In het kader van duurzaamheid zijn de volgende principes van belang:

Efficiënt ruimtegebruik

Het belangrijkste principe op bedrijventerreinniveau is efficiënt ruimtegebruik. Hierbij zijn verschillende mogelijkheden toepasbaar:

- *afstemmen van verschillende functies*: concreet valt te denken aan combinaties van parkeren/werken, openbaar vervoervoorzieningen voor bedrijven, werkfuncties en -verkeer.
- *aanhouden van strategische reserveruimte*: de reserveruimte die door bedrijven wordt aangehouden, kan worden uitgegeven aan een rechtspersoonlijkheid waarin eventueel aangrenzende bedrijven participeren.
- *meerlagig bouwen*: dit houdt zowel in de hoogte als ondergronds bouwen in.

Collectieve voorzieningen

De waardering van de bedrijfsomgeving is sterk afhankelijk van het aanbod van collectieve voorzieningen. Het aanbod draagt er mede toe bij dat er een werkmilieu ontstaat dat zowel door de bedrijven als door het personeel wordt gewaardeerd. De bedrijven op het complex maken gebruik van collectieve voorzieningen van verschillende aard, namelijk:

- *technische voorzieningen*: het betreft voorzieningen zoals de gezamenlijke organisatie van activiteiten als inkoop, opslag, distributie, personenvervoer, de inkoop van en het gebruik van collectieve nutsvoorzieningen en telematica.
- *maatschappelijk commerciële voorzieningen*: deze bestaan onder andere uit een hotel inclusief restaurant, vergader- en opleidingsfaciliteiten en kinderopvang.
- *parkvoorzieningen*: het gaat hierbij om collectieve bestrijding/preventie van brand en andere calamiteiten, collectieve parkeer- en beveiligingsvoorzieningen, een servicecenter, een benzinestation en onderhoud van wegen, groen, kabels en leidingen.
- *collectieve juridische voorwaarden*: op het bedrijventerrein is de wet- en regelgeving, vergunningsverlening en -organisatie aangepast en toepasbaar gemaakt voor het bedrijventerrein als geheel en voor samenwerkende bedrijven. Het aanwezige basispakket aan voorzieningen wordt gefinancierd uit een fonds waar bedrijven op een of ander wijze een bijdrage aan leveren.

Duurzaamheid op kavelniveau

Hieronder wordt verstaan:

- *flexibel bouwen*: bedrijfsgebouwen moeten dermate flexibel zijn, dat op het moment dat een bedrijf het terrein verlaat, het gebouw zonder al te veel aanpassingen door een ander bedrijf te gebruiken is.
- *duurzaam bouwen*: duurzaam bouwen is gericht op zaken als energie- en grondstoffenbesparing bij individuele bedrijven en het gebruik maken van milieuvriendelijke bouwmaterialen.

5.3.4 Toegesneden logistieke concepten

Personen- en goederenvervoer

Van, naar en op het te realiseren bedrijventerrein zullen duurzame logistieke concepten worden toegepast, zowel wat betreft goederen- als personenvervoer. Multimodaliteit en logistiek ketenmanagement zijn hierbij de centrale begrippen. Bij goederenvervoer wordt gedacht aan, naast transport over de weg, versterking van transport over water. Het terrein dient voor personen goed bereikbaar te zijn, naast de auto zijn ook openbaar vervoer en fietsverbindingen van belang. Op het terrein worden verschillende vervoersstromen op elkaar afgestemd. Integraal logistiek- en vervoermanagement, het organisatorisch kader voor bundeling van vervoerswijzen, staat centraal.

Telematica

Op het bedrijventerrein wordt ingespeeld op de laatste ontwikkelingen in de telematicasector. Bedrijven wordt een hoogwaardig aanbod van telematica-, informatie- en communicatiediensten aangeboden. Conform het duurzaamheidsstreven op het bedrijventerrein wordt deze telematica-infrastructuur kwalitatief als kwantitatief op een hoog niveau in stand gehouden dan wel op een hoger niveau gebracht. Het systeem beantwoordt continu aan de actuele behoeften van het gevestigde bedrijfsleven.

5.3.5 Parkmanagement

Parkmanagement richt zich op het beheer van het bedrijventerrein en op het tot stand brengen van operationele samenwerking tussen gevestigde bedrijven. De meerwaarde van Parkmanagement is primair het verlengen van de levenscyclus van het bedrijventerrein.

Om Parkmanagement duurzaam in te bedden, zijn de volgende aspecten van belang:

Gronduitgifte

Het specifieke concept van het bedrijventerrein vraagt om een andere benadering van de uitgifte van bedrijventerreinen. Aan de uitgifte kunnen strengere voorwaarden met betrekking tot inrichting en beheer van de bedrijfskavels worden gekoppeld, alsmede de verplichte deelname aan een vereniging van eigenaren, waarin een aantal beheerstaken kunnen worden ondergebracht.

Juridische structuur

Voor het te vestigen Parkmanagement zal een juridische structuur moeten worden uitgewerkt. Daarbij kan een onderscheid worden gemaakt in de ontwikkelfase en de beheerfase. Zowel in de ontwikkel- als beheerfase zijn meerdere vormen van PPS denkbaar.

Exploitatie (voorzieningen, pr/marketing, vergunningen en financiën)

Met de vestiging van meerdere bedrijven zal het Parkmanagement zich gaan richten op de exploitatie van het terrein. Deze zal allereerst gericht zijn op het tot stand brengen van collectieve voorzieningen en het organiseren van bedrijvenclusters.

Uitgangspunt voor het terrein is het gezamenlijk belang van de bedrijven en bedrijven en overheid. Dit uitgangspunt en profiel zal ook in de vergunning-verlening, de promotie, acquisitie en marketing tot uiting dienen te komen. Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is van belang voor de gevestigde bedrijven. Het ligt voor de hand dit bij het Parkmanagement onder te brengen. De overheid schept wederom randvoorwaarden waaronder uitvoering door het Parkmanagement kan plaatshebben.

5.4 Alternatieven

Op basis van het voorgaande en op basis van de richtlijnen [24] kunnen voor de realisering van het bedrijventerrein Haven VII de volgende alternatieven worden onderscheiden.

Nulalternatief

In dit alternatief vindt geen realisering van het nieuwe bedrijventerrein Haven VII plaats. Dit alternatief is geen reëel alternatief, omdat de huidige grote vraag naar bedrijventerreinen en het nauwelijks meer beschikbaar zijn van uitgeefbaar bedrijventerrein in Waalwijk realisering van een nieuw bedrijventerrein noodzakelijk maakt.

Derhalve wordt in dit milieu-effectrapport volstaan met een beschrijving van de huidige situatie en autonome ontwikkeling (= nulalternatief), die dienen als referentiesituatie voor de effectbeschrijving.

Ontwikkelingsvisie-alternatief

De Ontwikkelingsvisie Waalwijk-Noord geeft een visie op de ruimtelijk-functionele hoofdstructuur van Waalwijk-Noord en een nadere uitwerking van de belangrijkste deelgebieden. In deze visie is vanuit de strategie van de twee netwerken reeds vorm gegeven aan een duurzame ruimtelijke inpassing van het bedrijventerrein in de omgeving. De inrichting zoals die voor Haven VII is beschreven vormt de basis voor het Ontwikkelingsvisie-alternatief. Op basis van dit alternatief zullen per inrichtingsbouwsteen waar relevant varianten worden uitgewerkt.

Voorkeursalternatief

Dit alternatief komt tot stand door vergelijking van de alternatieven en varianten, die in het navolgende (§ 5.5) worden beschreven. De vanuit het oogpunt van de initiatiefnemer beste alternatief of variant zal als (onderdeel van) het Voorkeursalternatief worden opgenomen.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Het meest milieuvriendelijk alternatief is een wettelijk voorgeschreven onderdeel van de milieu-effectrapportage. In de richtlijnen is aangegeven dat het meest milieuvriendelijke alternatief beperkt kan blijven tot een verdere optimalisering van het Voorkeursalternatief (bestemmingsplanalternatief), mits bij dit Voorkeursalternatief wordt voldaan aan de door de gemeente nader geconcretiseerde eisen ten aanzien van duurzaamheid.

Bij deze verdere optimalisatie zal ondermeer aandacht worden besteed aan het maximaliseren van de flexibiliteit, zuinig ruimtegebruik, maximale inzet op vervoers- en logistiek management, openbaar vervoer en langzaam verkeer, zorgvuldige landschappelijke inpassing, minimaliseren van het gebruik van water, energie en grondstoffen en maximaal compenseren van verloren gegane natuurwaarden.

Nadat de effectbeschrijving gereed is, zal het Voorkeursalternatief met de aangegeven optimalisatie verder worden aangescherpt tot het MMA.